

Ochrana a bezpečnost se zaměřením na zdraví zaměstnanců při práci ve vybraném podniku

Barbora Gařaříková

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora Gaťaříková**
Osobní číslo: **L13132**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Ochrana a bezpečnost se zaměřením na zdraví zaměstnanců při práci ve vybraném podniku**

Zásady pro vypracování:

1. Provedte literární rešerši zabývající se problematikou BOZP.
2. Analyzujte a zhodnoťte současný stav BOZP ve vybraném podniku.
3. Navrhněte opatření pro zlepšení a zkvalitnění pracovního procesu z hlediska BOZP.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2013, 483 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4644-9.

[2] NEUGEBAUER, Tomáš. Vyhledání a vyhodnocení rizik v praxi. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 111 s. ISBN 978-80-7478-458-3.

[3] ARMSTRONG, Michael a Stephen TAYLOR. Řízení lidských zdrojů. Vyd. 13. Praha: Grada Publishing, 2015, 920 s. ISBN 978-80-247-5258-7.

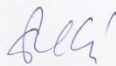
Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Hoke, Ph.D.**
Ústav krizového řízení

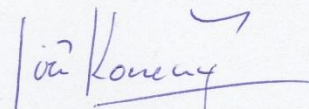
Datum zadání bakalářské práce: **5. února 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **9. května 2016**

V Uherském Hradišti dne 22. února 2016

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

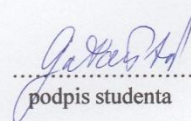
- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti

12. 5. 2015

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Téma bakalářské práce je zaměřeno na bezpečnost a ochranu zdraví při práci ve vybraném podniku PERITO s.r.o. Součástí práce je teoretická část, která obsahuje základní prvky, nástroje a příslušnou legislativu pro posuzování a vytváření systému BOZP na pracovištích. Další částí je praktická část, která se zabývá analýzou a zhodnocením současného stavu BOZP v podniku a následným navržením opatření a doporučení pro eliminaci nalezených nedostatků pro zlepšení pracovního prostředí a bezpečnosti práce.

Klíčová slova: bezpečnost, ochrana zdraví, riziko, nebezpečí, pracovní prostředí, prevence

ABSTRACT

The topic of the Bachelor's thesis is focused on occupational safety and health of the chosen company PERITO s.r.o. Part of this work is the theoretical part that contains the basic elements and tools for assessing the relevant legislation and the creation of workplace health and safety. Another part is the practical part, which deals with analyzing and evaluating the current state of OSH in the enterprise and then proposing measures and recommendations for eliminating the identified deficiencies to improve the working environment and safety.

Keywords: safety, health, risk, danger, working environment, prevention

Velmi ráda bych poděkovala své vedoucí práce paní Ing. Evě Hoke, Ph.D. za cenné rady, které přispěly ke zpracování této bakalářské práce a za odborné vedení. Dále bych ráda poděkovala zaměstnavateli společnosti PERITO s.r.o. za umožnění provádění výzkumu ve společnosti a všem zúčastněným lidem společnosti, kteří mi pomáhali získat potřebné informace. Ráda bych také poděkovala celé své rodině, která mě po celou dobu vypracovávání bakalářské práce neskutečně podporovala a pomohla mi k jejímu dokončení.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ŘÍZENÍ LIDSKÝCH ZDROJŮ	11
1.1 PROBLEMATIKA BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ	12
1.2 HISTORICKÝ PŘEHLED VÝVOJE BOZP	13
2 ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA BOZP	14
3 OCHRANA ZDRAVÍ A BEZPEČNOST PŘI PRÁCI	16
3.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	17
3.2 PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ	18
3.3 OSOBNÍ OCHRANNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDKY	18
3.4 ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ	19
3.5 ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOST ZAMĚSTNANCŮ	19
3.5.1 Lékařské prohlídky.....	20
3.5.2 Zvládání stresu na pracovišti.....	20
3.6 PRACOVNÍ ÚRAZ.....	21
3.6.1 Povinnosti zaměstnavatele při pracovním úrazu.....	21
3.7 NEMOCI Z POVOLÁNÍ.....	22
3.8 POŽÁRNÍ OCHRANA	23
3.9 KONTROLNÍ ČINNOST	24
3.9.1 Audit ochrany zdraví a bezpečnosti práce	24
4 SYSTÉM ANALÝZY RIZIK	25
4.1 ANALÝZA RIZIK.....	25
4.1.1 Metody analýzy rizik.....	26
4.1.2 Používané metody pro stanovení rizik	27
4.2 VYHLEDÁNÍ RIZIK PŘI PRÁCI.....	28
4.2.1 Identifikace nebezpečí.....	29
4.3 VYHODNOCENÍ RIZIK PŘI PRÁCI.....	29
5 ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI, CÍLE PRÁCE A POUŽITÉ METODY	31
5.1 ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI.....	31
5.2 CÍLE PRÁCE A POUŽITÉ METODY	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
6 PROFIL SPOLEČNOSTI PERITO S.R.O.	33
6.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI.....	33
6.2 HISTORIE SPOLEČNOSTI	33
6.3 OBCHODNÍ POLITIKA	34
6.3.1 Sortiment společnosti	35
7 ANALÝZA SYSTÉMU BOZP VE SPOLEČNOSTI PERITO S.R.O	36
7.1 PŘEHLED DOKUMENTACE BOZP UŽÍVANÉ SPOLEČNOSTÍ	36
7.1.1 Směrnice o poskytování OOPP.....	36

7.1.2	Školení bezpečnosti práce, požární ochrany a poskytování první pomoci.....	37
7.1.3	Požární ochrana	38
7.1.4	Směrnice o zajištění závodní preventivní péče a pracovně-lékařské služby	39
7.1.5	Místní provozní bezpečnostní předpis o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu	40
8	ANALÝZA RIZIK Z HLEDISKA BOZP VE SPOLEČNOSTI PERITO S.R.O.	41
8.1	VÝROBNÍ HALA – DYJE	41
8.2	VEDENÝ ROZHOVOR.....	43
8.3	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	44
8.3.1	Výsledky dotazníkového šetření	45
8.3.2	Shrnutí dotazníkového šetření.....	52
8.4	SAFETY AUDIT	52
8.4.1	Kontrolní seznam otázek.....	53
8.4.2	List hodnocení rizik.....	55
8.4.3	Matice rizika.....	63
9	ZHODNOCENÍ A NAVŽENÍ OPATŘENÍ.....	64
	ZÁVĚR	66
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	67
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	69
	SEZNAM GRAFŮ	70
	SEZNAM TABULEK.....	71
	SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

Bakalářská práce pojednává a rozebírá téma bezpečnost a ochrana zdraví při práci (dále jen BOZP), která je v dnešní době prvotním problémem a prioritou dobře fungujícího podniku.

BOZP je široký mezivědní obor, jehož cílem je vytváření takových pravidel, které budou chránit pracovníky před negativními důsledky života v pracovním procesu. Je to souhrn vzájemných práv a povinností subjektů pracovněprávních vztahů, které za účelem ochrany života a zdraví směřují k zajištění bezpečné nezávadné a zdraví neohrožující práce.

S dnešní úspěšnou dobou nových informačních technologií a vývoje, přicházejí také nová ohrožení spojená s těmito událostmi, proti kterým je zapotřebí čelit. Dnešní prioritou pojetí BOZP je snaha o co největší omezení všech negativních aspektů souvisejících s prací včetně stresu, šikany mezi pracovníky, obtěžování apod. Občas je tato oblast podceňována a není jí věnována taková pozornost, která by měla. Je tedy zapotřebí se stále tomuto vědnímu oboru více věnovat a vytvářet snahy pro neustálé zdokonalování za účelem vytvoření příjemnějšího a hlavně bezpečnějšího pracovního prostředí pro veškeré pracovníky.

Teoretická část bakalářské práce z počátku zmiňuje řízení lidských zdrojů jako novou podobu personální práce. Zaměřuje se také na současnou problematiku BOZP, jehož součástí je také historický mini exkurz vývoje BOZP v dějinách. Dále jsou definovány základní pojmy této oblasti a nebyla opomenuta legislativa, která obsahuje zákony, nařízení vlády, vyhlášky a normy, kterými se řídí celý systém zabezpečování BOZP. V dalším bodě byly probrány nástroje a prvky pro řízení bezpečnosti v pracovním procesu a jejich náležitosti. V neposlední řadě byly v práci zmíněny metody a postupy identifikace rizik, následně postupy a metody pro hodnocení rizik.

Praktická část bakalářské práce již identifikuje podnik PERITO s.r.o. a analyzuje jeho současný stav systému řízení BOZP. Snahou bylo zjistit aktuální stav jeho dodržování. Pro toto zjištění bylo zapotřebí využít několik přístupů a metod. V první řadě to byly předem domluvené schůzky s pověřenou osobou z oblasti BOZP. Dále byl zpracován dotazník, na který odpovídali zaměstnanci pracující ve výrobní hale v Dyji, pro širší rozhled analýzy z pohledu samotných pracovníků. V neposlední řadě byla provedena prověrka výrobní haly Dyje pro zjištění aktuálních nedostatků na pracovišti a za pomoci metody SAFETY audit byla vyhodnocena. Návrhy pro zlepšení systému BOZP v podniku byly rozebrány v poslední kapitole této části.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ŘÍZENÍ LIDSKÝCH ZDROJŮ

Na území České republiky se od konce 70. let začíná nejprve v teorii, poté v 80. a 90. letech v praxi, rozvíjet nová podoba personální práce, která vešla do obecného povědomí jako koncepce řízení lidských zdrojů. Přístup k řízení lidí v organizacích se rozvíjí a propojuje se firemní strategie se strategií „lidskou“. Bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců při práci je nedílnou součástí této koncepce. [1]

Jeden z autorů této nové koncepce v řízení personálu M. Armstrong definuje řízení lidských zdrojů v podobě: *„Řízení lidských zdrojů je strategický a ucelený přístup v oblasti řízení k nejcennějšímu kladu organizace, lidem, kteří individuálně a kolektivně přispívají k dosahování organizačních cílů.“* [2]

Řízení lidských zdrojů představuje komplexní a promyšlený přístup k zaměstnání a rozvíjení lidí v organizacích. Zaměřuje se na zlepšování efektivity práce prostřednictvím lidí, ale je, nebo by mělo být, zaměřeno také na etický rozměr řízení lidí. Zahrnuje činnosti týkající se strategického řízení lidských zdrojů, řízení lidského kapitálu, řízení znalostí, společenské odpovědnosti organizace, rozvoje organizace, zabezpečování lidských zdrojů, řízení pracovního výkonu, zaměstnaneckých a pracovních vztahů, péče o zaměstnance a poskytování vzdělání a rozvoje. [3]

Teorie lidského kapitálu se zabývá využíváním schopností, znalostí a dovedností lidí k dosahování úspěchu organizace. Lidský kapitál organizace tvoří lidé, kteří v dané organizaci pracují a představují pro ni úspěšnost podnikání. Lidé, kteří jsou schopni učení se, změn, inovací, dokážou propojit kolektivní dovednosti, schopnosti, zkušenosti a využívat je v zájmu zaměstnavatelské organizace, jsou nyní považováni za něco, co významně přispívá k úspěšnosti organizace, co tvoří významný zdroj konkurenční výhody. Koncepce řízení lidského kapitálu chápe lidi jako bohatství, jako aktiva, nikoli jako náklady. Lidé jsou tím, kdo přidává hodnotu. Kvůli těmto důvodům by měly podniky investovat do tohoto bohatství, aby si zajistily přežití a růst. Pro získání a udržení těchto výkonných kvalifikovaných a oddaných pracovníků je zapotřebí podnikat kroky, které budou směřovat k jejich potřebám, budou rozvíjet jejich schopnosti a neustále je budou motivovat. [3]

Některým lidem se nelíbí používání slova „lidské zdroje“, protože naznačuje, že je možné s lidmi zacházet jako s jakýmkoliv jiným výrobním faktorem. Místo něho radši upřednostňují pojem „řízení lidí“. Ať už je formulace jakákoli, tak *„Organizaci tvoří lidi; lidé tvoří organizaci.“* [3]

Cílem řízení lidských zdrojů je zajistit, aby firma dosahovala strategických cílů pomocí lidí v souladu se strategií organizace, přispívala k rozvíjení kultury zaměřené na dosahování vysokého výkonu, zabezpečovala organizaci talentované, kvalifikované a oddané lidi. Usilovala o vytváření pozitivních pracovních vztahů a navozování vzájemné důvěry mezi vedením a zaměstnanci a podporovala etický přístup k řízení lidí. [3]

1.1 Problematika bezpečnosti práce a ochrany zdraví

S rozvojem průmyslové odvětví začala rizika pracovních úrazů narůstat, objevuje se fenomén průmyslových havárií, kde nejde jen o důsledky v podobě pracovních úrazů, ale i nemocí z povolání. [4]

Základní charakteristikou vyspělých zemí je právě pozornost vůči bezpečnosti a ochraně zdraví zaměstnanců při práci. S postupujícím časem jsou zaváděna různá opatření, která mají vyloučit, omezit či alespoň kompenzovat škody spojené s důsledky pracovním úrazů. Mezi tyto rysy se řadí bezpečnostní legislativa, pojištění pracovních úrazů, zavedení revizních techniků, dozory nad kontrolou dodržováním bezpečnosti práce. [4]

Dotyčným bodem státních aktivit v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci by měla být Národní politika BOZP. Ta odráží tradiční chápání pojmů bezpečnosti, zdraví, ochrany jedince při práci a pracovních systémů jako protiúrazové prevence a prevence nemocí z povolání a nemocí souvisejících s prací. Dále zahrnuje škálu podmínek pro uspokojivou práci včetně přizpůsobení práce a pracovních podmínek potřebám pracovníků. Těmito podmínkami bezpečnost a ochrana zdraví při práci přispívá k narůstání kvality života. Péče o BOZP by měla napomoci k omezení či odstranění všech negativních aspektů souvisejících s prací, včetně stresu, šikany, obtěžování a nerovného zacházení na pracovišti. [4]

Těžiště aktivit politiky BOZP spočívá v následujících částech:

- Prevence možných pracovních rizik;
- ochrana specifických skupin osob (mladiství, pracovníci vyšších věkových kategorií, osoby se zdravotním postižením, agenturní a zahraniční zaměstnanci);
- zmírnění, eliminace důsledků poškození zdraví způsobené pracovní činností;
- vzdělání a výchova pro oblast BOZP;
- výzkum a vývoj. [4]

1.2 Historický přehled vývoje BOZP

Za první významný počín v oblasti bezpečnosti je možno považovat několik zákonů babylonského panovníka Chammurapiho. Se zájmem o bezpečnost práce se lze setkat také u egyptských panovníků v době 1800 až 1500 před naším letopočtem. V českých zemích je rozvoj v oblasti BOZP spojen především s průmyslovou revolucí. Zpřístupňování nových technologií doprovázelo vysokou pracovní úrazovost. Příčinou bylo hlavně nedostatečná informovanost o dané problematice a také nezkušenost pracovníků. Společnost si začíná uvědomovat důležitost bezpečnosti při práci a dochází k významným posunům v této oblasti. V Rakousku-Uhersku nacházíme zmínku již ve všeobecném občanském zákoníku č. 946 říšského zákoníku z roku 1811, který v § 1157 ukládal zaměstnavateli povinnost, aby pečoval o zdraví a život zaměstnance. Další v pořadí byl živnostenský řád vydaný císařským patentem č. 227/1859 říšského zákoníku. Ten ukládal povinnost potrestat živnostníka za neplnění povinností a jednání proti předpisům o potřebném zařízení na ochranu života a zdraví pomocníků vzhledem k pracovním prostorům, strojům a pracovnímu náčiní. V této době také vznikají normy s technickými předpisy, např. bezpečnost při výrobě, provozu a kontrole stavu parních kotlů. Dále byly přijaty i předpisy týkající se zajištění inspekce a kontroly v oblasti bezpečnosti práce. Na ochranu zdraví pomocných dělníků v živnostenských závodech vznikly v roce 1905 všeobecné předpisy. [5]

V roce 1918 došlo k převzetí živnostenských zákonů a inspekce. Vzniká zákon č. 330/1921 Sb. o závodních výborech. Jednalo se, aby závodní výbory dohlížely na dodržování zákonných ustanovení o ochraně zaměstnanců proti úrazům a zdravotnických opatření. [5]

Nejkomplexnější pojatou normou minulého století v oblasti bezpečnosti práce byl zákoník práce č. 65/1965 Sb., který nabyl účinnosti 1. 1. 1966. Obsahoval úlohy organizace, povinnosti pracovníků, upravoval dozor nad bezpečností a ochranou zdraví při práci jako společenskou kontrolu. Vyhláška č. 152/ 1969 Sb. a poté její novelizace č. 110/1975 Sb. obsahovala evidence a registrace pracovních úrazů, hlášení provozních nehod a poruch technických zařízení. V roce 1975 bylo novelizováno řada ustanovení, v oblasti BOZP byl kladen větší důraz na předcházení vzniku újmy na zdraví způsobené pracovními úrazy a nemocemi z povolání. Významným předpisem se stala směrnice ministerstva zdravotnictví o hygienických požadavcích na pracovní prostředí. [5]

2 ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA BOZP

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je záležitostí mezinárodního zájmu. Oblast BOZP představuje jednu z významných oblastí sociální politiky EU. Význam politiky BOZP na evropské úrovni dokládá fakt, že v roce 1989 byla přijata „*rámcová směrnice Rady 89/391/EHS o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci*“ a „*rámcová směrnice Rady 91/383/EHS doplňující opatření ke zlepšení BOZP pracovníkům se stálým nebo přechodným pracovním poměrem.*“ V souladu s touto směrnicí bylo později přijato dalších 19 samostatných směrnic na ochranu bezpečnosti a zdraví zaměstnanců. [6]

Mezi českou legislativu, která upravuje BOZP, patří:

- „*zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů;*
- *zákon č. 309/2006 Sb., který se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnostech nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů;*
- *zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů;*
- *zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování;*
- *zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů;*
- *zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů;*
- *zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách;*
- *nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí;*
- *nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků;*
- *nařízení vlády č. 168/2014 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, ve znění nařízení vlády č. 114/2011 Sb.;*
- *nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasilání hlášení o úrazu;*

- *nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí;*
- *nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky;*
- *vyhláška č. 432/2003 Sb. kterou se stanoví podmínky pro zařazení prací do kategorie, limitní hodnoty biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli;*
- *nařízení vlády č. 362/2005 Sb. o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při na pracovišti s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.* “[6] [7]

Téma BOZP je stanovena v celé řadě právních a ostatních předpisů – více než několik set. Opomenout nelze ani **normativní požadavky**. České technické normy (dále jen ČSN) jsou platné, ale nikoli závazné, spíše dobrovolné. Mezi nejzákladnější se řadí:

- *„ČSN OHSAS 18001:2008 Systémy managementu BOZP – známý způsob jak řídit BOZP a systém managementu, který norma OHSAS vnáší a zlepšuje. Norma zavádí princip dobrovolnosti s vidinou některých ekonomických výhod pro držitele certifikátu.*
- *ČSN OHSAS 18002:2009 Systémy managementu BOZP - směrnice pro implementaci OHSAS 18001;*
- *ČSN 33 1500:1990 Revize elektrických zařízení.*“ [7]

Dodržovat právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a předcházení ohrožení života a zdraví je, v oblasti BOZP, hlavním úkolem zaměstnavatele. [6]

Program „Bezpečný podnik“

Tento program vyhlásilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a Státní úřad inspekce práce. Pojetím této koncepce je umožnit podnikům zavedení systému řízení BOZP, získání certifikátu, zvýšení bezpečnosti, produktivity a také konkurenceschopnosti. Cílem je navýšení úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně ochrany životního prostředí. Podnik, který tento certifikát obdrží, získá systém řízení BOZP a základ pro zavedení integrovaného systému řízení podniku. [6]

3 OCHRANA ZDRAVÍ A BEZPEČNOST PŘI PRÁCI

„Neexistuje bezpečné pracoviště, ani bezpečná práce. Vždy jen pouze méně či více nebezpečné pracoviště, díky nastaveným pravidlům a opatřením.“ [7]

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci se řadí do mezivědního oboru, který vytváří systémy pravidel a opatření, jež chrání veškeré činitele a subjekty spadající do pracovního procesu před negativními dopady pracovního života. Do oblasti BOZP se neřadí jen bezpečnost práce v podobě technické bezpečnosti, prevence havárií a ochrana zdraví při práci tvořící hygiena práce, ergonomie, osobní ochranné pracovní prostředky, ale součástí je také tzv. sociální ochrana, která řeší vztahy na pracovištích, vliv výkonu práce na soukromý život zaměstnanců, estetickou úpravu pracovišť. [7]

S postupující dobou přichází i nové pojetí BOZP, která neslouží jen k ochraně zdraví zaměstnance a vytváření bezpečných podmínek v pracovním prostředí, ale zahrnuje i ochranu zaměstnavatele, jakož před ekonomickými následky. Nízká úroveň BOZP a nedostatečná prevence je snadnou cestou ke zvýšení pravděpodobnosti vzniku nehodových událostí. Ne vždy si vedení uvědomuje všechny dopady a důsledky. Nejen z dlouhodobého, ale i krátkodobého hlediska půjde zejména o větší objem nevyužitelného produktivního času, snížení využívání a efektivnosti investic a většinou drahých výrobních zařízení, snížení celkové produktivity práce, vyšší nároky na organizace a řízení pracovního procesu, ztrátu dobré pověsti, ohrožení tržních pozic domácích i zahraničních. Zanedbání bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců se víceméně odráží v hospodaření podniku, ve vyšších nákladech a ztrátách v důsledku placení náhrad, příplatků za ztížené pracovní prostředí, vyšších sazeb pojistného, řešení soudních sporů, sankcí, pokud apod. [6]

Cílem každého podnikatele by tedy mělo být udržovat si pracovníky v optimálních výkonostních požadavcích po celou dobu pracovního procesu, ale tyto výkony jsou ovlivňovány právě zdravím zaměstnanců. Proto zájem zaměstnavatele o ochranu zdraví svých pracovníků by měl růst, neboť mu ochraňuje investice do lidských zdrojů. Tento nový postoj se tedy zaměřuje na lidský faktor a kulturu práce. [7]

Požadavky na zajištění BOZP, které jsou kladeny na zaměstnavatele z hlediska nové podoby BOZP, jsou rozděleny do tří zdrojů: legislativa – tvoří cca 70% až 80%; vyhledávání a vyhodnocení rizik a kategorizace prací. [7]

Nový systémový přístup neslouží jen k řešení negativních aspektů výrobních procesů, ale i předcházení těmto aspektům pomocí prevence. Ta obsahuje postupy, které říkají co všechno udělat, aby nedošlo k nežádoucí události a co dělat, když už tato situace nastane. [7]

3.1 Vymezení základních pojmů

- **Analýza rizika** - „Systematické použití dostupných informací k identifikaci nebezpečí a k odhadu rizika pro jednotlivce nebo obyvatelstvo, majetek nebo životní prostředí.“
- **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci** – „Soubor opatření, která při správné aplikace nebo realizace vytvoří podmínky k tomu, aby se pravděpodobnost ohrožení nebo poškození lidského zdraví snížila na minimum.“
- **Ergonomie** – „Mezioborová disciplína, jejímž cílem je dosáhnout přizpůsobení pracovních podmínek výkonnostním možnostem člověka. Jejím předmětem je studium mezi člověkem, pracovním prostředkem, pracovním prostředím a aplikace tohoto studia uplatněním limitů výkonnosti člověka při práci.“
- **Expozice** – „Vystavení organismu působení faktorů prostředí (hluk, vibrace, prach, záření) nebo účinkům látek.“
- **Míra rizika** – „Matematické nebo slovní vyjádření kombinace četnosti nebo pravděpodobnosti výskytu specifikované nebezpečné události a jejich následků.“
- **Nebezpečí** – „Zdroj potencionálního poškození nebo situace s potenciální možností poškození nebo újmy.“
- **Ohrožení** – „Vnitřní vlastnost nebo schopnost čehokoliv (pracovních materiálů, zařízení, pracovních metod a praxe) potencionálně způsobit škodu.“
- **Pracoviště** – „Jakékoliv místo v prostorách, kde se pracuje a zaměstnanci mají k němu během práce přístup, včetně přístupových a únikových cest.“
- **Prevence rizik** – „Opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP a z opatření zaměstnavatele, které mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je, nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.“
- **Riziko** – „Pravděpodobné újma způsobená dotčené osobě – nositeli rizika, vyjádřena buď penězi, nebo jinými jednotkami – počtem dnů pracovní neschopnosti, počtem lidských obětí.“
- **Zdraví** – „Stav fyzické, psychické, sociální a estetické pohody člověka.“ [7] [8] [9]

3.2 Pracovní prostředí

Značná pozornost je v rámci BOZP věnována pracovnímu prostředí, protože zajištění vhodného pracovního prostředí přispívá k eliminaci případných bezpečnostních rizik. Stav pracovního prostředí je určován zejména stavebním, objemovým a dispozičním řešením objektů a pracovišť, bezpečnostní úrovní technologií, strojů a zařízení, akustickými světelnými mikroklimatickými podmínkami a též organizací práce. Zákon č. 309/2006 Sb. ukládá zaměstnavateli povinnost uspořádat prostorově a konstrukčně pracoviště tak, aby z hlediska bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví odpovídalo požadavkům na bezpečnost a hygienickým limitům. Zaměstnavatel se také musí postarat o zajištění pravidelné údržby a úklidu pracovních prostor. [16]

U každého pracoviště je důležité stanovit správné klimatické podmínky, např. teplotu, větrání, vlhkost a také musí být dostatečně osvětleno, nejideálnější je denní světlo. Na pracovišti je důležité mít vhodně umístěné prostředky pro poskytnutí a přivolání první pomoci (lékárničky). Nouzové východy a dopravní komunikace musí být za všech situací vždy volně průchozí. [7]

3.3 Osobní ochranné pracovní prostředky

Nedílnou součástí prevence rizik je poskytování osobních ochranných pracovních prostředků (dále jen OOPP) zaměstnancům, kteří se při svém výkonu práce potýkají s nebezpečím, které je může fyzicky ohrozit. Nařízení vlády č. 262/2006 Sb. § 104 přímo definuje: *„Není-li možná rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky.“* [10]

Nařízení vlády č. 495/2001 Sb. stanovuje konkrétní vlastnosti, které OOPP musí splňovat. [10]

OOPP musí být po čas užívání funkční při výskytu rizik a zároveň jejich používání nesmí vést k příčině dalšího rizika. Po vyhodnocení nebezpečí, které se na pracovišti vyskytují, musí OOPP odpovídat konkrétním podmínkám na pracovišti. Dále musí být uzpůsobeny fyzickým předpokladům jednotlivých zaměstnanců, ztotožňovat se s ergonomickými požadavky a zdravotním stavem pracovníků. [10]

Druhy OOPP se rozlišují podle částí lidského těla, které je zapotřebí chránit, po vyhodnocení možných rizik:

- ochrana hlavy – různé přilby, čepice, barety, sítky do vlasů;
- ochrana sluchu – zátkové nebo mušlové chrániče sluchu, protihlukové přilby;
- ochrana očí a obličeje – různé druhy brýlí, svářečské masky;
- ochrana dýchacích orgánů – protiplynové filtry, filtry proti radioaktivnímu prachu, filtry proti částicím, izolační přístroje s přívodem vzduchu;
- ochrana rukou a paží – ochranné rukavice, rukávy, nátepníky;
- ochrana nohou – oteplené boty, protiskluzná obuv, boty odolné proti vibracím, chrániče kolen;
- ochrana trupu a břicha – ochranné vesty, zástěry, břišní pásy;
- ochrana celého těla - oděvy odolné proti žáru a ohni, termální oděvy a další. [11]

Zaměstnavatel je také povinen zajistit svým zaměstnancům při výkonu práce mycí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje. [16]

3.4 Školení zaměstnanců

Zákon č. 262/2006 Sb. uděluje povinnost zaměstnavateli zajistit školení pro nově nastupující pracovníky a také stávající zaměstnance o legislativních předpisech k zajištění BOZP, seznámit je s riziky spojená s pracovními činnostmi a prostory, obeznámit je s opatřeními ke snížení vlivu rizik, informovat každého zaměstnance o jeho kategorii práce, do které byl zařazen, a jakým zdravotním prohlídkám se podrobit. Dále jsou stanovena další školení v oblasti BOZP tzv. profesní odborná školení (řidiči motorových vozidel, obsluha manipulačních vozíků, obsluha technických zařízení apod.). Povinností zaměstnance je se těchto školení zúčastnit a uposlechnout veškerá nařízení, která mu budou určena. [10]

3.5 Zdravotní způsobilost zaměstnanců

Zdravotní způsobilost v souvislosti s výkonem práce je posuzována na základě zjištění zdravotního stavu zaměstnance. Pro získání těchto informací je zapotřebí podstoupit lékařskou prohlídku. Další aspekty pro zjištění zdravotní způsobilosti k práci se posuzují na základě znalosti požadavků, jež na zaměstnance klade práce popřípadě jiná činnost. Zaměstnavatel musí poskytnout ošetřujícímu lékaři veškeré informace o povaze práce, o pracovních podmínkách a zejména o výskytu škodlivin v pracovním procesu. [10]

Závěrem lékařské prohlídky týkající se vztahu k práci je lékařský posudek, který vyhotovuje lékař. [10]

Zdravotní způsobilost zaměstnanců je zapotřebí soustavně sledovat ve vztahu k podmínkám práce. Důvodem mohou být různé reorganizace výkonu práce, a proto je důležité ze zjištěných poznatků vyvodit závěry pro úpravu těchto podmínek a také pro posílení zdravotního stavu zaměstnanců. Zaměstnavatelé jsou povinni postupovat podle posudků příslušných lékařů za účelem převedení pracovníka na určitou práci nebo jinou činnost, ale nesmí přitom připustit, aby zaměstnanec vykonával práci, která by neodpovídala jeho zdravotní způsobilosti. [11]

3.5.1 Lékařské prohlídky

Lékařské prohlídky jsou jedním z hlavních ukazatelů pro zjištění zdravotní způsobilosti zaměstnanců. Podle situace se může rozdělit do více druhů: [10]

- **vstupní prohlídka** – provádí se před uzavřením pracovní smlouvy pro zjištění aktuálního zdravotního stavu budoucího zaměstnance;
- **periodická prohlídka** – kontroluje průběžný stav pracovníka během výkonu práce, jestli se nezměnila jeho zdravotní způsobilost, která je po něm vyžadována;
- **mimořádná prohlídka** – podstupuje se, pokud se u více zaměstnanců objeví onemocnění a musí být podezření, že za vznik může vliv práce, pracovní prostředí nebo daná činnost;
- **výstupní prohlídka** – zjišťuje, jestli před ukončením pracovního poměru opouští zaměstnanec zaměstnání bez poškození zdraví, které by mohlo být zapříčiněné pracovními podmínkami nebo prostředím. [10]

3.5.2 Zvládání stresu na pracovišti

Nároky na pracovní výkon a na schopnost obstát v široké škále konkurence neustále stoupají. Největší problém souvisí s objemem pracovní činnosti a s časovým tlakem. Neustále se více pracuje přesčas, o víkendech a o svátcích. Na pracovníky jsou vyvíjeny nároky v podobě různých nadúvazků nebo práce na směny, podřizování se organizačním změnám ze strany zaměstnavatele a v neposlední řadě hrozba ztráty pracovního místa. Všechny tyto události přinášejí do života lidí celou škálu stresujících podnětů. [6]

Zaměstnavatelé by měli brát na vědomí zvládání stresu, který může vzniknout při výkonu práce. Existuje mnoho důvodů proč. Organizace by měla jednat společensky odpovědným

způsobem a měly by zajišťovat dobrou kvalitu pracovního života. Nadměrný stres způsobuje různá onemocnění a může vyústit do neschopnosti vyrovnávat se s požadavky práce, snižuje efektivnost pracovníka, a tudíž ohrožuje výkon organizace. [3]

Organizace můžou zvládat stres různými cestami. Vytvářením pracovních míst, vyjasňováním rolí, snižováním nebezpečí vyplývající z nejasnosti role vede k řízení jejich odpovědností a povinností. Důležitým bodem pro předcházení stresu je stanovení rozumných a dosažitelných cílů, které mohou být náročné, ale nebudou pro zaměstnance nadměrným a nemožným břemenem. Politika rovnováhy mezi pracovním a nepracovním životem bere v úvahu tlak na pracovníky, kteří mají na starosti děti nebo jiné osoby, a již mohou tvořit taková opatření, jako je zvláštní dovolená nebo pružná pracovní doba. Procesy řízení pracovního výkonu umožňují dialog mezi manažery a jedinci o práci, problémech a ambicích lidí. Konzultace dávají lidem příležitost mluvit o svých problémech s členem personálního útvaru nebo s podnikovým lékařem. Proti šikaně na pracovišti by se dala vytvořit kampaň, jak jí čelit. [3]

3.6 Pracovní úraz

Pracovní úraz definuje zákon č. 262/2006 Sb. § 380, zákoník práce. Podle tohoto zákona je úraz charakterizován jako poškození zdraví způsobená zaměstnanci při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním nezávisle na jeho vůli náhlým násilným a krátkodobým působením mechanických chemických i psychických vlivů, s nimiž zaměstnanec přichází do styku během pracovního procesu. [16]

Mezi pracovní úrazy se neřadí takové úrazy, které se zaměstnanci staly během cesty do zaměstnání a zpět. [11]

3.6.1 Povinnosti zaměstnavatele při pracovním úrazu

Při vzniku pracovního úrazu u zaměstnance je povinností zaměstnavatele, kromě poskytnutí první pomoci nebo přivolání lékaře, zjistit příčiny vzniku a důsledky úrazu za účasti postiženého zaměstnance, pokud to zdravotní stav pracovníka umožňuje. Za účasti příslušného odborového orgánu nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu. Zaměstnavatel sepisuje dokumenty, které obsahují záznamy o veškerých pracovních úrazech, při kterých došlo ke zranění pracovníka s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo došlo k úmrtí zaměstnance. Kniha úrazů, kterou zaměstnavatel vede, musí obsahovat evidenci všech pracovních

úrazů, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost, nebo byla způsobena pracovní neschopnost, která nepřesahuje 3 kalendářní dny. Při opakování pracovních úrazů musí být od zaměstnavatele zajištěny veškerá opatření pro eliminaci úrazů. [16] [11]

3.7 Nemoci z povolání

Nemoci z povolání jsou takové nemoci, které vznikají nepříznivým působením chemických fyzikálních biologických nebo jiných škodlivých vlivů. Podmínkou je, že musely vzniknout za přesných podmínek zapsaných v seznamu nemocí z povolání. Tento seznam určuje nařízení vlády č. 168/2014 Sb. (novelizace zákona č. 290/1995 Sb.). Akutní otrava, která je zapříčiněna působením chemických látek, také spadá do okruhu nemocí z povolání. [11]

Podle nařízení vlády se nemoci z povolání dělí do šesti kapitol:

- nemoci z povolání způsobené chemickými látkami;
- nemoci z povolání způsobené kvůli fyzikálním faktorům;
- nemoci z povolání týkající se dýchacích cest, pohrudnice a pobřišnice;
- nemoci z povolání kožní;
- nemoci z povolání přenosné a parazitní;
- nemoci z povolání způsobené jinými faktory a činiteli, pokud vznikly za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání. [16]

V seznamu není žádná zmínka jako o nemoci z povolání, nemoc zapříčiněná například depresí, pracovním stresem, syndromem vyhoření či například zdravotní problémy spojené se sedavým způsobem zaměstnání.

V seznamu nemocí z povolání je ke každé nemoci uvedena podmínka vzniku nemoci. Např. jako podmínku vzniku nemocí z povolání způsobené fyzikálními faktory, konkrétně k ionizujícímu záření uvádí „*Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice ionizující záření, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemocí z povolání.*“ [15]

Zaměstnavatel eviduje nemoci z povolání obdobným způsobem jako pracovní úraz. Počet nemocí z povolání je jedním z důležitých ukazatelů úrovně bezpečnosti práce zaměstnavatele. [10]

Uznávání nemocí z povolání provádějí odborná zdravotnická zařízení a to na základě posouzení zdravotnickým zařízením, jehož součástí je oddělení nebo klinika nemocí z povolání nebo pracovního lékařství. [10]

3.8 Požární ochrana

Požární ochrana (dále jen PO) je další důležitou prolínající se složkou pro oblast BOZP. Zabývá se především evakuací osob, která probíhá za pomoci sestaveného požárního evakuačního plánu, dále zajišťuje bezpečný provoz technických a technologických zařízení a školení požární ochrany. [10]

Současná právní úprava stanovuje členění provozovaných činností podle požárního nebezpečí. Existují tři kategorie:

- kategorie bez zvýšeného požárního nebezpečí;
- kategorie se zvýšeným požárním nebezpečím;
- kategorie s vysokým požárním nebezpečím. [4]

Zákon č. 133/1985 Sb. § 4 obsahuje přesné podmínky, které určují charakter kategorie.

Požární technik nebo odborně způsobilá osoba mají pravomoc určovat, do které ze zmíněných kategorií bude organizace spadat. [4]

Do kategorie zvýšeného nebezpečí jsou zařazeny provozované činnosti, u nichž se vyskytují v jednom prostoru nebo požárním úseku nebezpečné látky a přípravky, které jsou klasifikovány jako oxidující, extrémně či vysoce hořlavé a hořlavé v celkovém množství převyšujícím 1 t těchto látek v pevném stavu nebo 250 l těchto látek a přípravků v kapalném stavu. Pro zařazení do kategorie s vysokým požárním nebezpečím je výskyt těchto látek stanoven v množství větším než 5 tis. tun. [4]

U provozů zařazených do kategorie zvýšeného a vysokého požárního nebezpečí je zaměstnavatel povinen obstarat a zabezpečit v potřebných druzích a určitém počtu požární techniku, věcné prostředky PO a požárně bezpečnostní zařízení. Také je musí udržovat v provozuschopném stavu. Pokud má objekt k dispozici elektronickou požární signalizaci, je povinností provést u ní jedenkrát ročně revizi. U ústředěn musí proběhnout kontrola jednou za měsíc. Mezi další povinnosti zaměstnavatele patří vytváření podmínek pro bezproblémové hašení požáru a záchranné práce. Pracoviště a ostatní místa musí být označeny konkrétními bezpečnostními značkami, příkazy, zákazy a pokyny pro požární ochranu. Podnikatelský subjekt musí vést předepsanou dokumentaci požární ochrany a tradičním úkolem

je také pořádání pravidelných školení všech zaměstnanců o požární ochraně. Pouze provozny zařazený do kategorie bez zvýšeného požárního nebezpečí nemají za povinnost vést dokumentaci a požární ochraně. [4]

3.9 Kontrolní činnost

Ke každé pracovní činnosti by měla také patřit příslušná kontrola. V oblasti BOZP tomu není jinak. Každý podnik by měl mít vytvořen systém interní kontrolní činnosti, který bude pravidelně zajišťovat BOZP. Každá provedená kontrola by měla být podle určitých náležitostí zapsaná. Při zjištění případných nedostatků je zapotřebí určit, co přesně není ve vhodném stavu, nebo co bylo porušeno a okamžitě tyto nedostatky napravit a uvést situaci do bezpečného stavu. [7]

Mezi další příslušníky kontrolní činnosti na úrovni BOZP patří kontrolní orgány. Státní úřad inspekce práce kontrolující zajištění, provádění a dodržování požadavků BOZP, které stanovují legislativní předpisy. Oblastní inspektorát práce (dále jen OIP) zabývající se porušováním povinností z hlediska BOZP a hygiena práce zaměřující se na preventivní hygienický dozor a ověřování podmínek vzniku nemocí z povolání. Hygienickou stanicí můžeme nalézt v každém kraji, která provádí hygienické kontroly a dbá na dodržování stanovených podmínek. [7]

3.9.1 Audit ochrany zdraví a bezpečnosti práce

Audity ochrany zdraví a bezpečnosti při práci zabezpečují úplný a široký přehled všech aspektů politiky, postupů a programů ochrany zdraví a bezpečnosti při práci. [1]

Tyto audity mohou mít na starost poradci pro bezpečnost nebo také personalisté, kteří jsou proškolení k tomu, aby prováděli audity v konkrétních oblastech. Způsobů jak realizovat audity je mnoho. Jeden ze snadnějších způsobů je, když je předem připravený kontrolní seznam bodů, tzv. checklist, který se na audit má zaměřit, a jednoduchý formulář k zaznamenání výsledků. Ti, kteří audit provedou, by následně měli vyhodnotit priority, náklady a navrhnout vedení organizace programy směřující ke zlepšení situace. [3]

Mnoho organizací využívá pro účely nezávislého auditu externí instituce. [3]

4 SYSTÉM ANALÝZY RIZIK

Vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracoviště je odpovědností každého jedince pracujícího v organizaci. Eliminace nebo alespoň minimalizace zdravotních a bezpečnostních rizik je důležitá. Nemoci, úrazy a ztráty na majetku, které jsou spojeny se způsobem práce a s pracovními podmínkami, dokážou způsobit značné škody na vlastnictví organizace a zdraví zaměstnanců. Proto je povinností managementu dosáhnout, nebo dokonce překročit vysoké standardy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vyžadované právními předpisy. [9]

Vyhledání a vyhodnocení rizik umožňuje v jednotlivé instituci přesněji definovat požadavky na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. V každé firmě je vyhledávání a vyhodnocení rizik při práci základním „stavebním pilířem“ BOZP, včetně stanovení opatření k odstranění rizik, nebo alespoň ke snížení jejich působení. Výsledkem analýzy rizik při práci je dokument, který je platný pouze pro konkrétní firmu v daném období. Tento protokol o vyhodnocení rizik by neměl sloužit jen jako doklad o splnění zákonné povinnosti, ale především jako pomůcka pro zaměstnavatele, kteří jsou za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci odpovědní. [9]

4.1 Analýza rizik

Prvotním krokem procesu snižování rizik je jejich analýza. Obvykle je chápána jako proces definování hrozeb, pravděpodobnosti uskutečnění s jejich možnými dopady. Navazující činností je řízení rizik. [12]

Analýza rizik zpravidla zahrnuje:

- identifikaci rizik;
- vyhodnocení identifikovaných rizik;
- identifikace hrozeb a slabin (zranitelnost);
- stanovení závažnosti hrozeb a míry zranitelnosti. [13]

Na počátku analýzy rizik je nutné stanovit úroveň, na kterou budou daná analyzovaná rizika eliminována. Snaha o odstranění všech rizik by vedla k neúměrným nákladům při realizaci příslušných opatření a podepsala by si i na funkčnosti daného objektu. Z tohoto důvodu v rámci analýzy rizik se posuzují i zbytková rizika, která se stanovují na základě jejich posouzení ve vztahu k hrozbám, úrovni zranitelnosti a navrhovaných protipatření.

Na základě těchto údajů se následovně vybírá konkrétní přístup a metoda analýzy rizik. [13]

4.1.1 Metody analýzy rizik

Způsob vyjádření veličin, s nimiž se v analýze rizik pracuje, lze použít jako základní hledisko pro rozdělení těchto metod. Existují dva základní přístupy k řešení analýzy a jejich kombinace:

- **kvalitativní metody** – jsou postaveny na popisu závažnosti potencionálního dopadu a na pravděpodobnosti, že daná událost nastane. Rizika jsou v této metodě vyjádřena v určitém rozsahu, např. obodovaným systémem <1 až 10> nebo určena pravděpodobností <0;1> nebo slovně určena <malé, střední, velké>. Úroveň je obvykle určována kvalifikovaným odhadem. Kvalitativní metody jsou jednodušší a rychlejší, ale více subjektivní. Obvykle přináší problémy při posuzování přijatelnosti finančních nákladů nutných k eliminaci rizik, která může být touto metodou charakterizovaná jako „velká až kritická“. Tím, že je absence jednoznačného finančního vyjádření, se kontrola efektivnosti nákladů znesnadňuje; [13]
- **kvantitativní metody** – jsou založeny na matematickém výpočtu rizika z frekvence výskytu hrozby a jejího dopadu. Používají číselné ocenění jak v případě pravděpodobnosti vzniku události, tak i při ocenění dopadu dané události. Obvykle vyjadřují dopad ve finančních termínech, např. tisíce Kč. Kvantitativní metody jsou více exaktní než kvalitativní. Provedení vyžaduje více času a úsilí, ale je známé finanční vyjádření rizika, která je pro jejich zvládnání výhodnější; [13]
- **kombinované metody** – vycházejí z číselných údajů. Cíl je díky kvalitativnímu hodnocení ve větším přiblížení se realitě oproti předpokladům, ze kterých vycházejí kvantitativní metody. Je potřeba mít na paměti, že údaje použité v kvalitativních metodách nemusí vždy odrážet přímo pravděpodobnost události či výši jejího dopadu, ale mohou být ovlivněny měřítkem stupnice, která je v konkrétní metoda použita. [13]

Pro vybrání vhodné metody k analyzování rizik je třeba nejprve provést odborné posouzení vstupních dat, zjistit veškeré požadavky a předpoklady určité metodiky a stanovit konkrétní cíle analýzy a hodnocení rizik. [10]

Zvolená metoda pro analýzu rizik by měla splňovat několik nutných podmínek. Výsledek analýzy musí být vypovídající a srozumitelný i pro řadové zaměstnance. Metoda musí re-

spektovat informace, které čs. normy poskytují. Zvolenou metodiky budou zaměstnanci a vedení podniku akceptovat a neúnosná rizika budou odstraněna. [10]

4.1.2 Používané metody pro stanovení rizik

Veškeré metody jsou vyvinuty pro určité situace, ale je možná jejich modifikace při konkrétním použití.

- **Kontrolní seznam (Check List)** je postup založený na základě systematické kontroly, která plní stanovené podmínky a opatření. Otázky kontrolního seznamu jsou tvořena na základě charakteristiky sledované činnosti či systému. Obsah seznamu může být jednoduchý, ale také se může změnit až po složitý formulář. [10]
- **Analýzy „když“ (What – If Analysis)** je založena na hledání možných dopadů konkrétních provozních situací pomocí otázky, co se stane, když. Základním rysem této metody je spontánní diskuse pracovníků, kteří kladou otázky a vyslovují úvahy o možných příčinách. Tato metoda není vnitřně strukturovaná technika, proto po hodnotiteli vyžaduje, aby přizpůsobil základní koncept analýzy určitému účelu.[10]
- **Analýza lidské spolehlivosti (Human Reliability Analysis – HRA)** posuzuje vliv lidského činitele na výskyt nehod, havárií, či některých jiných dopadů. V podstatě tato metoda zkoumá lidský faktor a lidské chyby, posuzuje vztah člověk – stroj. Tato analýza má těsnou vazbu na aktuálně platné pracovní předpisy především z hlediska bezpečnosti práce. Uplatnění metody musí tvořit integrovaný problém bezpečnosti provozu a lidského faktoru v mezních situacích různých havarijních scénářů. [10]
- **Analýza stromu událostí (Event Tree Analysis – ETA)** je grafická a statistická technika, která sleduje průběh procesu od iniciační události přes konstruování události na principu dvou možností (příznivé x nepříznivé). Rozvětvený graf je výsledkem této metody, který názorně představuje systémový strom událostí s dohodnutou symbolikou a popisem. [10]
- **Analýza ohrožení a provozuschopnosti (Hazard and Operation Process – HAZOP)** je technika, která byla speciálně vytvořena pro chemický průmysl. Postup HAZOP pracuje na základě pravděpodobnostním hodnocení ohrožení a z nich plynoucích rizik. Pracovním nástrojem jsou tabulkové výkazy a předem dohodnutá vodící slova, které slouží pro identifikaci scénáře potenciačního rizika. [10]

- **Analýza selhání a jejich dopadů (Faileru Mode and Effect Analysis – FMEA)** slouží ke kontrole jednotlivých prvků projektového návrhu systému a jeho provozu. Metoda je založená na rozboru způsobů selhání a jejich důsledků, který umožňuje hledání dopadů a příčin na základě vymezených selhání zařízení. Představuje kvantitativní přístup řešení. [10]

4.2 Vyhledání rizik při práci

Vyhledávání rizik při práci v sobě zahrnuje identifikaci nebezpečí, tj. analýzu četnosti. [9]

Proces vyhledání rizik by měl být založen na několika postupech:

- pozorování pracovního prostředí;
- identifikaci úkolů vykonávaných na pracovišti a jejich následném posouzení;
- pozorování probíhající práce, jako je kontrola postupů, které jsou stanoveny;
- posouzení normálního průběhu práce;
- zhodnocení vnějších faktorů, například působení povětrnostních vlivů na zaměstnance pracující na venkovních pracovištích;
- zkoumání psychologických, sociálních a fyzikálních faktorů, které by mohly přispět ke stresu při práci;
- pozornosti organizace v zájmu udržení stávajících podmínek včetně bezpečnostních opatření. [9]

Z výše uvedených kroků lze posoudit, že vznik obecně platného stručného přehledu kontrolních bodů, na základě kterého bude možné relativně snadno rizika vyhledat, který bude použitelný v obecném měřítku, je nereálný. Není možné proces vyhledávání rizik nějak paušalizovat. Každá organizace disponuje jinými riziky, a proto je důležité uvědomit si, že neexistují dvě zcela shodná pracoviště. Jedná se o složitější disciplínu, kde si každá organizace musí, podle vlastních konkrétních podmínek, sama vyhledat rizika, která mohou na pracovišti nastat. Tato činnost předpokládá práci v terénu a to po určitou, většinou delší dobu. [9]

Krom uvedených zásah, jak vyhledat rizika, existují i další postupy. K vyhledávání lze využít širokých databází zdrojů rizik, ale není možné spolehnout se jen na ně. Databáze, i ty které jsou součástí počítačových programů pro vyhodnocení rizik, jsou dobrým pomoc-

níkem, ale pouze pro vybrání nebezpečných činitelů a zdrojů rizik, které se na posuzovaném pracovišti vyskytují a dochází u nich v důsledku expozice nebo používání k možnému vzniku poškození zdraví nebo k nehodě – riziko. [9]

Vyhledávání rizik by mělo probíhat kolektivně a na několika na sobě nezávislými způsoby. Veškerá pracoviště, tedy pevná pracoviště (kanceláře, dílny), měnící se pracoviště (staveniště) a pohyblivé pracoviště (dočasná pracoviště pro poskytování veřejných služeb), musí projít samostatných procesem vyhledávání rizik. Například pro oblast pracovního zařízení lze uvést nedostatečně chráněné rotující části, které mohou drtit, useknout, zachytit, dále volně se pohybující části materiálu, která dokážou zasáhnout člověka. Také se musí pomýšlet na pohyb strojů a vozidel, nebezpečí ohně a zachycení oděvu. Opomenuty by neměly být situace a činnosti, které lze zařadit do oblasti rozmístění, jakou jsou práce ve výškách, omezený prostor, stabilita místa, vstup do uzavřených prostor. Další příklady ilustrativních příkladů mohou být expozice látek nebo přípravků ohrožující zdraví a bezpečnost v podobě vdechování, požití, používání zápalných a výbušných látek, expozice fyzikálních vlivů, jako je například hluk, vibrace, tlak. Z psychologických faktorů by neměli být opomenuty obtížnost práce, dimenze pracovního prostoru, konflikty mezi zaměstnanci, vysoké požadavky, nízká kontrola práce a reakce, v případě nepředvídatelných událostí. [9]

Příklady nebezpečí, nebezpečných situací a nebezpečných událostí obsahuje informativní příloha B ČSN EN ISO 12100:2011. [9]

4.2.1 Identifikace nebezpečí

Při identifikaci nebezpečí se k prováděné činnosti přiřadí nebezpečí či nebezpečná situace, která může nastat a mohla by způsobit škodu, úraz nebo poškození zdraví. Vychází se hlavně ze zkušeností hodnotitelů a zaměstnanců, dřívějších událostí, a jako vodítko se dají použít příklady nebezpečí uvedené v ČSN EN 1050. Pomocníkem pro identifikace nebezpečí jsou dobře kladené otázky, která pomohou k nalezení rizik. Jsou to:

- „*Kdo nebo co může způsobit škodu?*“
- *Kdo nebo co může být poškozeno?*
- *Jakým způsobem může k poškození dojít?*“ [8]

4.3 Vyhodnocení rizik při práci

Hodnocení rizik při práci se týká odhadování úrovně rizika, tj. analýza následků. Hodnocení rizik je iniciátorem pro vytvoření preventivních kroků proti nebezpečí. Je zapotřebí

posoudit dopady naplnění hrozeb na konkrétní činnosti organizace, stanovit úrovně rizika a rozhodnout, zda jsou rizika vzhledem ke svým úrovním akceptovatelné či nikoli. [13]

Výsledky hodnocení rizik pomohou určit odpovídající kroky vedení organizace i priority pro zvládnání rizik a pro realizaci opatření určených k zamezení jejich výskytu. Proces hodnocení rizik a stanovení opatření bude třeba opakovat vícekrát, aby byly pokryty různé části organizace nebo jednotlivé činnosti. [13]

Existují dva typy hodnocení rizika:

- **kvantitativní hodnocení rizik** – výsledkem tohoto typu hodnocení je odhad na informacích o riziku založené objektivní pravděpodobnosti, která je bezprostředně aplikovatelná na okolnosti, za nichž k riziku dochází. Hodnocení musí být prováděno systematicky na základě analýzy pracovních podmínek a nebezpečí a lze tak posoudit pravděpodobnost zranění, ke kterým může dojít;
- **kvalitativní hodnocení rizik** – toto hodnocení je subjektivnější a je založeno na názoru podpořeném hrubými údaji. [13]

Hodnocení rizik nesmí být chápáno jako hodnocení definitivní, je teprve začátkem nikdy nekončícího procesu. [9]

5 ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI, CÍLE PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Tato kapitola bakalářské práce zhodnocuje teoretickou část bakalářské práce, vymezuje cíle práce a vybrané metody pro zpracování praktické části.

5.1 Závěr teoretické části

Problematika BOZP se v posledních letech stala velice diskutabilní oblastí. Důkazem o tom jsou více rozšířená legislativa, která tuto problematiku řeší. S nástupem do Evropské unie přichází i přebírání Evropských legislativ, která oblast BOZP podporují.

Stavebním kamenem pro oblast BOZP v České republice je zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Ten ukládá povinnosti a práva zaměstnavatele a zaměstnanců, podle kterých se vytváří systém řízení BOZP. Společně se zákoníkem práce existuje mnoho dalších zákonů, nařízení vlády a vyhlášek, které dohromady tvoří celek pro správné řízení. Platné jsou také ČSN pro podporu BOZP, ale ty nejsou závazné. Spíše slouží pro další zlepšení systému řízení. Důležitým bodem, také ze zákona, je analýza možných rizik. Zaměstnavatel musí provést analýzu všech rizik, která by mohla nastat a ohrozit zaměstnance, a s okamžitou platností je odstranit, nebo omezit na snesitelnou úroveň.

Všechny tyto části nesmí mít zapomínány, musí být kontrolovány a neustále zhodnocovány za cílem zvyšování bezpečnosti a ochrany zdraví všech pracovníků.

5.2 Cíle práce a použité metody

Pro zpracování této bakalářské práce byly stanoveny tyto cíle:

- provést literární rešerši zabývající se problematikou BOZP;
- analýza a zhodnocení současného stavu BOZP ve společnosti PERITO s.r.o.;
- navržení opatření pro zlepšení a zkvalitnění pracovního procesu z hlediska BOZP.

Vybraná použitá metodika pro zpracování:

- vedený rozhovor;
- dotazníkové šetření;
- SAFETY audit;
- matice rizika.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PROFIL SPOLEČNOSTI PERITO S.R.O.

Firma PERITO s.r.o. je ryze českou společností, založenou dvěma výhradními vlastníky. V současné době se majitelé firmy podílí na chodu a vývoji společnosti spolu s pětičlenným managementem, který firmu řídí a zastupuje.

6.1 Základní charakteristika společnosti

Společnost PERITO s.r.o. vznikla 30. 10. 1995 s cílem zahájit sériovou výrobu dveřních výplní, jakožto zcela nového sortimentu na území ČR. Začalo to nákupem výrobních prostor, technologií a vývojem výroby plastových dveřních výplní. V roce 1999 byla po dlouhých testech a zkouškách tato sériová výroba zahájena a to ve vlastních výrobních prostorech v Dyji nedaleko Znojma.

S postupným prosazováním na trhu a větší poptávce po zboží, firma začala rozšiřovat vlastní sortiment produktů. To znamenalo také rozšířit výrobní halu a skladové prostory. V roce 2008 přišla tedy nová výstavba multifunkční haly v Dobšicích také nedaleko Znojma, ve které odstartovala výroba hliníkových dveřních výplní a dveří.

Obchodní vztahy jsou ve společnosti vedeny v konceptu business to business. Společnost se tedy orientuje na obchodní partnery a podporu prodeje právě touto cestou. Na přelomu 2. tisíciletí se společnost PERITO stává leaderem na českém trhu, čímž se otevírají brány na Evropský trh. Začíná export výrobků a spolupráce s Evropskými zeměmi. Převážně se Slovenskem, Rakouskem, Německem, Polskem, Holandskem, Švýcarskem a dalšími.

V současné době je v čele společnosti výkonný ředitel s pravomocí rozhodovat o aktuálním dění i budoucím rozvoji. Jeho podporou je čtyřčlenný manažerský tým zastupující jednotlivé oblasti firmy. Aktuálním cílem této oblasti je zvyšování odbornosti napříč všemi úseky. V současné době společnost zaměstnává 60 pracovníků.

6.2 Historie společnosti

Roku 1995 přišli dva pánové s myšlenkou založit si vlastní společné podnikání. Rozhodli se pro založení obchodní společnosti zaměřené na export. Čím více prozkoumávali tehdejší trh, v jaké oblasti je ještě nenasyčený, jakým novým produktem by mohli uspokojovat potřeby lidí, došli k názoru, že společnost změní z obchodní na výrobní společnost s ručením omezeným. Hlavním cílem bylo vyrábět a uvést na trh nový výrobek, jímž se staly plastové

dveřní výplně. Po čtyřech letech usilování, dlouhých testech a zařizování byla spuštěna sériová výroba plastových dveřních výplní.

Již v roce 2000 zaujímá společnost velké postavení na českém trhu, a tak zahajuje export do Evropských zemí. S postavením přicházejí i investice do nových výrobních technologií a rozšíření výrobních programů.

V roce 2005 zahajuje společnost spolupráci s předním českým designérem MgA. Petrem Novaque. Společně pracují na vývoji nové produktové řadě s cílem dosáhnout jedinečného designu v klasickém i extravagantním provedení. Také je více podporováno exportních aktivit v rámci Evropy.

Vzhledem k překročení obratu 200 mil./rok vzniká potřeba rozšíření výrobních prostor. Roku 2008 začíná výstavba nové multifunkční haly se skladovými a výrobními prostorami.

V rámci inovativních projektů dochází v období 2010 – 2015 k rozšíření technologie v sekci hliník, jež přináší další požadavky na dostavbu práškové lakovny, která je součástí nové haly v Dobšicích, a pořízení vybavení pro mokré lakování.

Roku 2016 se majitelé společnosti stále podílí na chodu a vývoji společnosti, ale většinu svých funkcí předávají jmenovanému pětičlennému managementu, který firmy zastupuje a řídí.

Vizi společnosti do budoucna je další vývoj produktů a upevnění pozice na trhu. Hlavní prioritou je v sekci hliník rozvinout technologie a podpořit prodej hliníkových výplní a kompletních dveří.

6.3 Obchodní politika

Společnost PERITO s.r.o. se snaží po celou dobu své působnosti nabídnout co nejširší sortiment tvarů a typů dveřních výplní s ohledem na moderní vzhled i kvalitu používaných materiálů. Klade důraz na kvalitu svých výrobků, také na budování vztahů se svými odběrateli na domácích i zahraničních trzích. Jejich prioritou je vyrábět zboží konkurenceschopné v evropských zemích, také průběžně informovat odběratele i koncové zákazníky o vývoji vyráběných produktů, materiálech, technologických a montážních postupech, výsledních zkoušek certifikačních orgánů apod.

Základním kamenem výroby se staly dveřní výplně, jakožto komponenty pro výrobu vchodových dveří z plastových a hliníkových profilů. Společnost vyrábí polotovary dle výběru

koncového zákazníka a tento polotovar dodává výrobcům plastových a hliníkových oken a dveří. Tito výrobci dveřní výplň nainstalují do připravených křídel a ráků a dodávají koncovému zákazníkovi kompletní výrobek, tedy vchodové dveře.

Další nedílnou součástí společnosti je nabídka tzv. PER-IZOL desek. Jsou to hladké výplňové desky pro příčkové vchodové dveře, okopové části např. zimních zahrad a dalších profilových sestav.

Podnik zaměstnává obchodní zástupce po České republice i na Slovensku a v Polsku. Jejich hlavním úkolem je pomáhat stálým zákazníkům, informovat je o novinkách nabízeného sortimentu a nacházet nové potencionální odběratele.

6.3.1 Sortiment společnosti

Společnost PERITO s.r.o. se specializuje na lepení desek. Sendvičový panel PER-IZOL je vícevrstvý panel složený z izolačního jádra krytého z obou stran plastovou, popřípadě HPL nebo ALU deskou. Využití nachází při výrobě dveřních výplní, dveří, zimních zahrad, dělicích příček, meziokenních výplní a podobně.

Šíře sortimentu zahrnuje širokou škálu polotovarů i konečných výrobků:

- PER-IZOL-PIZ – sendvičové panely;
- PER-IZOLOVÉ NÁŘEZY – PIN – nářezy pergolových desek na libovolné rozměry ve standardních dekorech a dle poptávky;
- plastové dveřní výplně;
- v sekci hliník – dveřní výplně a kompletní dveře.

7 ANALÝZA SYSTÉMU BOZP VE SPOLEČNOSTI PERITO S.R.O

Celkovou problematiku BOZP společnosti PERITO s.r.o. řeší odborně způsobilá osoba (dále jen OZO) v zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP a OZO v oblasti požární ochrany. Tyto odborně způsobilé osoby zajišťují ve společnosti veškeré řízení BOZP a řídí se především zákoníkem práce, nařízeními vlády a veškerými vyhláškami. Také zaškolují zaměstnance, vedoucí zaměstnanců a určují preventisty PO. Vytvářejí veškeré potřebné dokumentace a takové pracovní prostředí, které je kompatibilní se zákonem o BOZP. Jejich snahou pro společnost je zajištění bezpečného pracoviště a zdraví všech zaměstnanců. Externě (certifikovanou osobou) jsou prováděny školení řidičů, revize elektrických zařízení, plynu, tlakových zařízení a požárně bezpečnostních řešení – revize hasicích zařízení a vodních hydrantů.

7.1 Přehled dokumentace BOZP užívané společností

Společnost má vypracované dokumenty a směrnice z hlediska BOZP. Mezi nejzákladnější patří pracovní řád a požární řád.

7.1.1 Směrnice o poskytování OOPP

Tato směrnice byla zpracována dle ZP § 104 a NV 495/2001 Sb. a upravuje podmínky pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků.

Rozsah vybavení zaměstnanců OOPP musí vždy odpovídat povaze vykonávané práce, pracovním podmínkám, rizikovému faktoru a rizikovým situacím.

OOPP jsou majetkem firmy a přidělují se zaměstnancům k trvalému nebo přechodovému užívání při výkonu práce a poskytují se v rozsahu podle seznamu.

Zaměstnanci musí používat OOPP v souladu s příkazy a pokyny svého přímého nadřízeného a to výhradně při činnostech, pro které jim byly tyto prostředky přiděleny. [17]

Hodnocení rizik při výběru OOPP ve společnosti PERITO s.r.o.

Vyskytující se rizika:

- mechanická (pády, údery, řezné a bodné rány, škrábance, uklouznutí, popálení);
- poranění elektrickým proudem;
- poranění strojem nebo jeho částí.

Rizika skýtá jednak pracovní prostředí včetně komunikací, jednak manipulace s materiálem a výrobky, dále hořlavé kapaliny a v neposlední řadě i některá specifika. [17]
Po vyhodnocení rizik na pracovišti byly provoznímu dělníkovi, který přichází do kontaktu se stroji určeny tyto potřebné OOPP.

Tab. 1. Ukázka přidělených OOPP provoznímu dělníkovi [17]

Pracovní činnost	OOPP	Užitná lhůta v měsících
Provozní dělník	ochranná obuv (protiskluzná)	12
	ochranný oděv (2x kalhoty, 2x tričko krátký rukáv)	12
	ochranné rukavice kožené	1-3 (kožené nebo kombinované)
	ochranné rukavice gumové	1-3
	brýle ochranné	12
	ochrana dýchadel	podle potřeby a výběru (respirátor)
	ochrana sluchu	podle potřeby a výběru (sluchátka, ucpávky)

7.1.2 Školení bezpečnosti práce, požární ochrany a poskytování první pomoci

Společnost PERIO s.r.o. je ze zákona povinna provádět pravidelná školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. V zájmu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou všichni zaměstnanci společnosti povinni účastnit se školení. Školení zaměstnanců probíhá ve společnosti jedenkrát ročně a vede ho OZO v zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP a OZO v oblasti požární ochrany. Vždy je sepsán dokument o uskutečněném školení a zaměstnanci, kteří se školení zúčastnili, podepíší presenční listinu. Podpisem také stvrzují, že látce porozuměli a budou znalosti řádně uplatňovat. Na závěr školení jsou zaměstnanci povinni podrobit se ověření znalostí. To probíhá formou testu a osobního pohovoru. V testu je uvedeno kontrolních 25 otázek a zkoušející může špatně odpovědět pouze na 4 z nich. Pokud zaměstnanec odpoví v ověřovacím testu na více jak 4 otázky špatně, musí test opakovat, popř. opakovat celé školení. [17]

Osnova školení

1) Bezpečnost práce:

- a. zákon č. 262/2006 Sb.,
- b. zákon č. 309/2006 Sb.;
- c. zákon č. 373/2011Sb.;
- d. zákon č. 168/2002 Sb.;
- e. nařízení vlády č. 201/2010 Sb.;
- f. nařízení vlády č. 495/2001 Sb.;

- g. nařízení vlády č. 361/2007 Sb.;
- h. nařízení vlády č. 101/2005 Sb.,
- i. nařízení vlády č. 362/2005 Sb. - pro montážní práce;
- j. vyhláška č. 432/2003 Sb.,
- k. rizika dle zpracovaných dokladů;
- l. a další. [17]

2) Požární ochrana:

- a. zákon č. 133/1985 Sb.;
- b. vyhláška č. 246/2001 Sb.;
- c. požární zařízení na pracovišti – způsob použití, možnosti použití, praktický nácvik;
- d. nebezpečné látky, zásady hoření, zásady hašení, prevence;
- e. požární řády, poplachové směrnice;
- f. praktický nácvik evakuace a seznámení s únikovými cestami a únikovými východy. [17]

3) První pomoc:

- a. všeobecné poskytování PP - krvácení, šok, resuscitace, popálení, úraz elektrickým proudem, zlomeniny, podvrknutí, náhlá onemocnění a další. [17]

7.1.3 Požární ochrana

Z hlediska PO se pracoviště společnosti podle uvedených skutečností začleňuje do kategorie činností se zvýšeným požárním nebezpečím.

Veškerý areál je napojený na pult centralizované ochrany a společnost spolupracuje s HZS Jihomoravského kraje.

Pověřené osoby, které zabezpečují požární ochranu, jsou povinni zpracovávat komplexní dokumentaci podle § 27 vyhláška č. 246/2001 Sb. v rozsahu příslušném pro stanovený objekt. [17]

Evidence dokumentace požární ochrany společnosti:

- začlenění do kategorie činností PO;
- organizace zajištění PO – směrnice PO;
- požární řády pracovišť;
- požární evakuační plán a požární poplachové směrnice;

- dokumentace o školení zaměstnanců a vedoucí zaměstnanců o požární ochraně;
- jmenování preventivních požárních hlídek a doklady o jejich odborné přípravě;
- doklad o školení preventisty PO;
- doklady o kontrolách SOD (dále jen Státní odborný dozor) a HZS (dále jen Hasičský záchranný sbor);
- doklady o pravidelných kontrolách dodržování předpisů o požární ochraně;
- příkazy, zákazy a pokyny vydané na úseku požární ochrany;
- údaje o požárech, příčinách jejich vzniku, výsledky prováděných rozborů a provedená opatření na úseku požární ochrany. [17]

7.1.4 Směrnice o zajištění závodní preventivní péče a pracovně-lékařské služby

Zaměstnavatel je povinen vytvářet zaměstnancům pracovní podmínky, které umožňují bezpečný výkon práce. Za tím účelem zajišťuje mimo jiné závodní preventivní péči. Každý zaměstnanec musí být zdravotně způsobilý pro vykonávanou práci a zaměstnavatel nesmí připustit, aby zaměstnanec vykonával práci, která neodpovídá jeho zdravotní způsobilosti.

Lékařské prohlídky, které musí zaměstnanci absolvovat v průběhu pracovního poměru, jsou stanoveny v příslušných pracovněprávních předpisech. V průběhu pracovního poměru musí zaměstnavatel zajistit další lékařské prohlídky zaměstnanců, které souvisejí s jejich pracovní činností. [17]

Společnost PERITO s.r.o. má uzavřenou písemnou smlouvu se zdravotnickým zařízením, u kterého je zajištěna pro zaměstnance závodní preventivní péče.

Součástí této směrnice je lhůtních lékařských prohlídek podle jednotlivých profesí společnosti.

Tab. 2. Ukázka lhůtníku lékařských prohlídek [17]

Vysvětlivka:	
1/ 5r / po 50 - 1/ 3r = do 50 let: 1 x za 5 let, po 50 létech: 1 x za 3 roky	
Profese – vykonávané práce	zdravotní prohlídky
	četnost
Technik	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Referent výroby a skladového materiálu	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Referent výroby hliníkových dveří	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Mistr výroby plastových výplní	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Obchodní zástupce	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Vedoucí zásobování	1/ 5r / po 50 -1/ 3r

Vysvětlivka:	
1/ 5r / po 50 - 1/ 3r = do 50 let: 1 x za 5 let, po 50 létech: 1 x za 3 roky	
Profese – vykonávané práce	zdravotní prohlídky
	četnost
Vedoucí obchodního oddělení	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Dělník-obsluha dřevoobráběcích strojů	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Dělník- expedice	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Dělník	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Pracovník údržby	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Skladník	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Skladník s obsluhou MDV	1 /2r/ po 50 – 1/1r
Mechanik-obsluha strojů	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Dělník-řidič	1/ 2r / po 50 -1/ 1r
Údržbář-elektrikář	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Sváření-pálení	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Obsluha motorových dopravních vozíků	1/ 5r / po 50 -1/ 3r
Pracovník – práce ve výškách	1/ 3r / po 50 - 11r
Dělník v lakovně	1 /1r

7.1.5 Místní provozní bezpečnostní předpis o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu

Místní provozní bezpečnostní předpis (MPBP) upravuje způsob a obsah evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, hlášení smrtelného pracovního úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu.

Součástí tohoto dokumentu je účel dokumentu, působnost dokumentu, použité zkratky, vysvětlivky, evidence, hlášení, záznam o úrazu, zasílání záznamu o úrazu, změny a rušené dokumenty.

Zaměstnavatel vede evidenci o úrazech v knize úrazů. Záznam o úrazu vyhotovuje zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance neprodleně, nejpozději však do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl.

Společnost PERITO s.r.o. nyní využívá knihu úrazů v knižní podobě. Dále jednotně vede tiskopis evidence o všech pracovních úrazech, které způsobily pracovní neschopnost a také tiskopisy záznamu o úrazu a hlášení změn.

8 ANALÝZA RIZIK Z HLEDISKA BOZP VE SPOLEČNOSTI PERITO S.R.O.

Součástí BOZP v podniku je důkladná analýza rizik. Již při svém vzniku společnosti, přesněji před uvedením do provozu tehdejší výrobní haly, bylo nutné identifikovat, analyzovat a zhodnotit veškerá rizika, která by se mohla v pracovním procesu objevit. Po nalezení veškerých potencionálních rizik bylo potřeba zajistit ochranná a preventivní opatření, které by tato rizika odstranili nebo snížili jejich dopad následků na únosnou úroveň.

Společnost PERITO s.r.o. má vypracovanou analýzu rizik bodovou polo-kvantitativní metodou PNH. Tedy pomocí číselného ohodnocení míry rizika, získané z pravděpodobnosti vzniku a existence rizika (P), pravděpodobnosti následků – závažnosti rizika (N) a názoru hodnotitelů (H). Hodnota míry rizika je výsledkem násobku všech ukazatelů.

Bakalářská práce se zaměřuje na identifikaci a zhodnocení současných nalezených rizik na pracovišti, konkrétně je analýza vedena pro výrobní halu v Dyji. Důvodem tohoto výběru bylo, že toto pracoviště patří k těm nejstarším ve společnosti a funguje od svého založení, proto bylo pravděpodobnější, že se na tomto pracovišti naleznou jisté nedostatky. Analýza rizik veškerých strojních zařízení a pracovních činností nebyla v této práci záměrně analyzována, protože tyto rizika jsou již známa a zanalyzována pověřenou osobou. Analyzován byl současný stav výrobní haly z pohledu kontroly a prověrky dodržování provozních předpisů.

8.1 Výrobní hala – Dyje

Areál společnosti PERITO nacházející se Dyje je umístěn v samostatném uzavřeném objektu. Součástí celého areálu je administrativní část, která je zadní chodbou oddělena od výrobní haly a skladové části.

Budova výrobní haly je jednak zděná, jednak likusového typu. Podlahy jsou betonové. Střecha je dřevěná s krytinou. Vrata budovy jsou plechová, některé vstupy mají plastové dveře. Budova je jednopodlažní a nepodsklepená.

Stručný výrobní proces ve výrobní hale v Dyji

Zaměstnanci, kteří vykonávají svoji pracovní činnosti v hale Dyji, se setkávají s různými stroji, které jsou zapotřebí, pro výrobu plastových dveřních výplní. Za prvé pracují s vakuovými lisami, které jsou na začátku výroby, pro vytvoření tvaru vzhledu výplně. Mezi tyto

desky přijde vložení jádra. Jádru je z polystyrenů. Podle typu dveřní výplně, je možné ještě k jádru přidat tvrdou desku tzv. TPR desku. Poté přicházejí na řadu lepení desek, které poté prochází dalšími frézami, obráběcími stroji a dalšími lisami pro vytvoření základu dveřní výplně, aby splňovaly požadavky objednavatele. Ve výrobní hale se také nachází sklad skel a sklárna, ve které se obrušuje a zpracovává sklo do potřebných parametrů. Společnost si nevyrobí vlastní skla, ale dováží jí je smluvený dodavatel. Po nasazení skel do dveřní výplně přichází silikonování, lepení nerezových rámečků. K tomu je zapotřebí opět lis a obráběcí stroje. Před lakováním se dveřní výplně ořežou za pomoci kotoučové pily na požadovanou velikost. Dále jsou dodělané poslední úpravy, opět podle požadavků zákazníka, následuje kontrola, balení a konečná expedice. Klasické základní plastová dveřní výplně trvá vyhotovit asi 10 pracovních dní, záleží podle typu. Náročnější typy se mohou pohybovat kolem 20 dní na výrobu.

Požární prevence

Výrobní suroviny, se kterými společnost pracuje, jsou plasty, polystyrény, modifikovaný polychloropren – latex, vodou ředitelné látky barvy, lepidla, aceton, odmašťovač.

Jako pomocné látky užívá přepravné dřevěné palety, dřevěné a papírové proložky, dřevotřískové police, platové obaly – bublinkové fólie, plastové pásky, papírové lepenky.

Energetické složky využívá elektrický proud, zemní plyn a pro motorové vozíky propanbutan.

Celý objekt má k dispozici požární vodu v podobě požárního hydrantu. Jsou umístěny v přední chodbě, na dílně a v zadní chodbě. V celém objektu vyjma místností sociálního zázemí platí zákaz kouření. Objekt vlastní také několik hasicích zařízení, které podle dokumentace prochází každý rok pravidelnou revizí. Podle dokumentu o kontrole hasicích zařízení je patrné, že kontrola probíhá vždy v letních měsících a v roce 2015 proběhla úspěšně.

8.2 Vedený rozhovor

Pro zjištění dalších podpůrných informací o systému řízení BOZP byl proveden řízení rozhovor s OZO v zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP a OZO v oblasti požární ochrany. Otázky byly kladeny z oblasti zajišťování této oblasti, norem a péče o zaměstnance z hlediska BOZP.

1. Má společnost k dispozici ČSN či využívá jiných platných certifikací z oblasti BOZP?

Společnost nemá zavedené ČSN, podle kterých by se společnost řídila. Dříve měla certifikaci ISO, ale tu již bohužel společnost nevlastní.

2. V letošním roce oslavila společnost 20. výročí od založení. Byl během své působnosti firmy zaznamenán nějaký vážnější pracovní úraz, se kterým by měla společnost výraznější problémy?

Od vzniku společnosti nějaké vážnější úrazy nastaly, ale nebyly to žádné pracovní úrazy, které by zneschopnili zaměstnance na více jak 2 měsíce, nebo si odnesl celoživotní následky. Nejvíce se společnost potýká s úrazy typu pořezání či naražení. Vždy když se něco takového stalo, se zkoumalo, proč k této události došlo, co bylo jeho příčinou. Po nalezení těchto důvodů, byla okamžitě zavedena případná opatření, aby se minimalizoval další vznik této události.

3. Jaké je procento úrazovosti např. během uplynulého roku?

Tato informace bohužel konkrétně uvedena nebyla, protože společnost si nevede statistické údaje o těchto případech. Údajně je to z důvodu, že úrazovost je ve společnosti minimální a občasná. Jediné informace o pracovních úrazech je možné zhlednout v knize úrazů. Podle této knihy je zřejmé, že pracovní úrazy nejsou ve společnosti na denním pořádku.

4. Nachází se na pracovišti některá pracovní činnost, při které by mohla vzniknout nemoc z povolání?

Nemoc z povolání jsou u tohoto typů práce nepravděpodobné. Pracovníci se zde nepotýkají s takovými činnostmi, které je přímo a dlouhodobě ohrožují na zdraví. Společnost není žádná velká fabrika, která by vyráběla nebezpečné výrobky, jejíž dlouhou expozicí by mohla nastat nemoc z povolání.

5. Prosazuje se ve společnosti moderní řízení BOZP? Na mysli je důležitost pracovní síly. Probíhají ve společnosti např. konzultace se zaměstnanci, dáváte důležitost riziku jako stres, obtěžování, šikana na pracovišti?

Pravdou je, že v podniku není přímo vedená poradna, kam si pracovník může přijít a sdělit své pocity, ale určitě se nic nikomu nezakazuje. Jestli má zaměstnanec jakýkoliv problém, může přijít např. za vedením a říct mu o něm. Velkým problémem ve společnosti je, že zaměstnanci dobrovolně nepřijdou. Možná je to z důvodu menší podpory o vyslechnutí. V tomto odvětví by bylo potřeba více zapracovat. Pozitivem je, že společnost se snaží o vzájemné udržování a utužování vztahů mezi zaměstnanci a každým rokem pořádá vánoční večírek a v létě společné sportovní vyžití, např. vyjížďka na kole či letošní plánované sjíždění řeky.

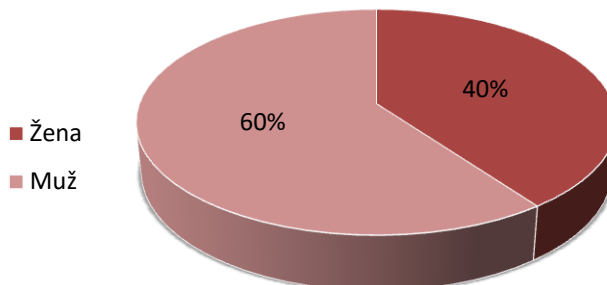
8.3 Dotazníkové šetření

Ve společnosti PERITO s.r.o. proběhlo mezi zaměstnanci dotazníkové šetření jako součást, pro získávání informací, analýzy rizik z hlediska BOZP. Snaha vytvořit tento dotazník vedla ke zjištění o povědomí a zhodnocení informací ze strany samotných zaměstnanců z oblasti BOZP v místě jejich pracovní činnosti. Dotazník byl vytvořen pomocí otázek, které by problematiku bezpečnosti práce ve společnosti přiblížili, a odpovědi by poskytly širší rozměr daného tématu. Dotazník obsahuje 13 uzavřených otázek, u vybraných bylo možné se ještě slovně vyjádřit, a 1 otevřenou otázku. Obsah otázek v dotazníku se týká oblasti zdravotních prohlídek, pracovních úrazů, realizace školení, pracovního prostředí a péče o zaměstnance.

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na zaměstnance pracující na výrobní hale v provozovně Dyji. Rozdáno bylo 25 dotazníků ve výrobě a 25 dotazníků bylo opět navraceno zpět a vyplněno. Tedy všichni pracovníci, kteří vykonávají pracovní činnost na dyjské výrobní hale, se zúčastnili dotazníkového šetření. (Ukázka viz. příloha PI)

8.3.1 Výsledky dotazníkového šetření

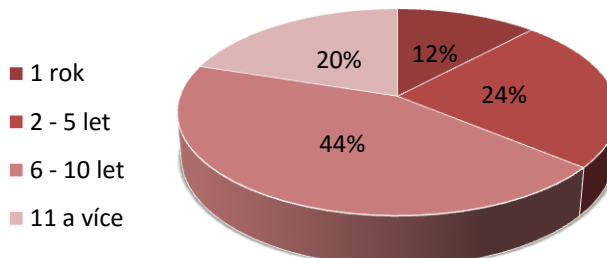
1) Jste žena/muž?

Graf 1. Vyhodnocení první otázky [18]

Ve výrobní hale v Dyji pracuje 60 % mužů a 40 % žen. Z této otázky vyplývá odpověď, že pracoviště poskytuje pracovní místa, která můžou vykonávat muži i ženy.

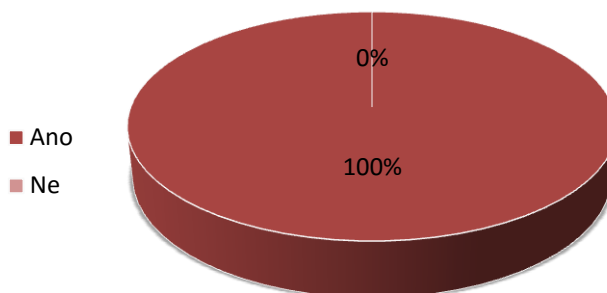
2) Jak dlouho jste ve firmě zaměstnán/a?

Graf 2. Vyhodnocení druhé otázky [18]

Podle grafu je viditelné, že 44 % dotazovaných zaměstnanců je ve společnosti zaměstnáno v rozmezí 6-10 let, 2-5 let je zaměstnáno 24 % pracovníků, 20 % dotazovaných pracuje pro společnost více jak 11 let a zbylých 12% je zaměstnáno teprve 1 rok. Větší podíl zaměstnanců je viditelně těch, kteří pro společnost pracují více jak 6 let a mají tak více zkušeností s pracovní činností na výrobě a mohou poradit těm kolegům, kteří ještě nemají ve společnosti takové zkušenosti.

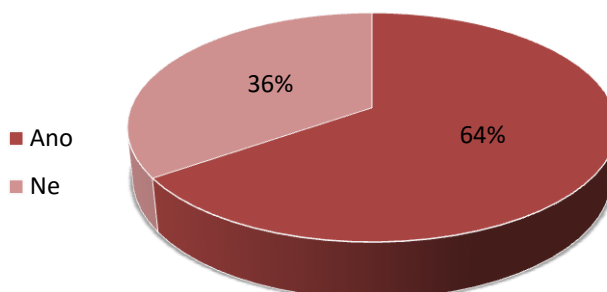
3) Účastnil/a jste se při nástupu do pracovního poměru vstupní lékařské prohlídky?

Graf 3. Vyhodnocení třetí otázky [18]

Na tuto otázku odpověděli všichni dotazovaní kladně, tudíž lze usoudit, že zaměstnavatel dbá na dodržování uskutečňování vstupních prohlídek a zjišťování zdravotního stavu svých nových zaměstnanců a nic nezanedbává.

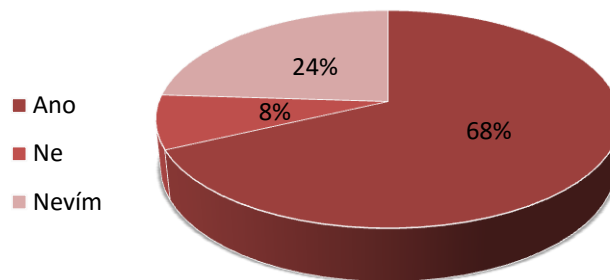
4) Účastnil/a jste se během svého působení ve firmě dalších prohlídek? (periodická, mimořádná zdravotní prohlídka)

Graf 4. Vyhodnocení čtvrté otázky [18]

Z dotazovaných odpovědělo 64 % kladně, že se účastnili dalších zdravotních prohlídek. Po nahlédnutí do dokumentace o provedených zdravotních prohlídkách bylo zřejmé, že se jedná převážně o preventivní prohlídky, které jsou dodržovány podle lhůtníku prohlídek uvedené ve směrnice o zajištění závodní preventivní péče a pracovně-lékařské služby. Zbylých 34 % záporných odpovědí je možné přisoudit k tomu, že tito zaměstnanci nejsou v pracovním poměru tak dlouho, aby se některé zdravotní prohlídky museli účastnit.

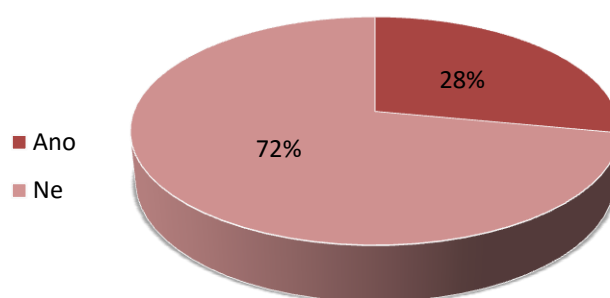
5) Uměl/a byste v případě nehody na pracovišti poskytnout první pomoc?

Graf 5. Vyhodnocení páté otázky [18]

Z 25 dotázaných zaměstnanců odpovědělo 68 %, že by v případě nehody dokázalo provést první pomoc. 24 % dotázaných odpovědělo, že neví. Můžete to být způsobené, že se s takovou situací doposud nesetkali. Zbýlých 8 % by neumělo poskytnout první pomoc v případě nehody. Při tomto zjištění by bylo dobré, aby se pověřené osoby provádějící školení o první pomoci více zaměřili na ty zaměstnance, kteří si jsou nejisti. Např. zapojením více názorných praktik. Ukázat názorně pracovní nehody, které by se na pracovišti mohli objevit, jak při nich postupovat a nakonec nechat provést zkoušení první pomoci samotnými zaměstnanci.

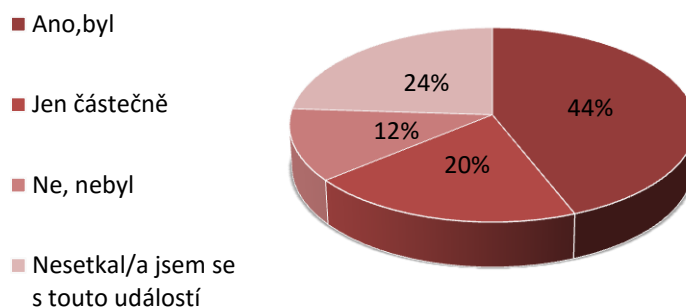
6) Stal se Vám již někdy během pracovního poměru na pracovišti pracovní úraz?

Graf 6. Vyhodnocení šesté otázky [18]

Zaměstnanci vykonávající pracovní činnosti v této výrobní hale odpověděli, že 28 % z nich se již pracovní úraz stal. Jsou to úrazy typu přiskříplého palce na ruce od hliníkové lišty, pořezání, šlápnutí na hřebík, naražení hlavy o nosnou desku, kde zaměstnanec musel být hospitalizován na provedení šití, dále pohmožděná noha od paletového vozíku, natržení prsního úponu, říznutí o nůž. 72 % dotázaných se doposud žádný pracovní úraz nepříhobil.

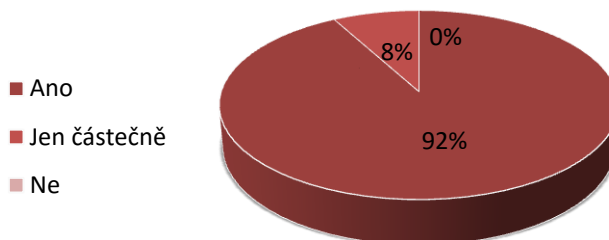
- 7) Pokud jste prodělal/a pracovní úraz, nebo jste se účastnil/a této události, byl podle Vašeho názoru proveden správný postup, jak tuto situaci řešit?

Graf 7. Vyhodnocení sedmé otázky [18]

44 % dotázaných tvrdí, že byl proveden správný postup, jak naložit s nebezpečnou situací. K názoru „jen částečně“ se přiklání 20 %. K odpovědi, že nebyl proveden správný postup řešení této situace, odpovědělo 12 % a 24 % zaměstnanců se ještě s touto událostí nesetkalo. Jako návrh pro opatření této situace by bylo vhodné se více zaměřit na postup řešení pracovního úrazu při školení příslušných vedoucích a provádět kontroly dodržování místního bezpečnostního předpisu o způsobu evidence úrazů, hlášení a zaslání záznamu o úrazu.

- 8) Byl/a jste řádně a dostatečně zaškolen/a při nástupu do práce ohledně Vaší konkrétní pracovní činnosti z hlediska BOZP?

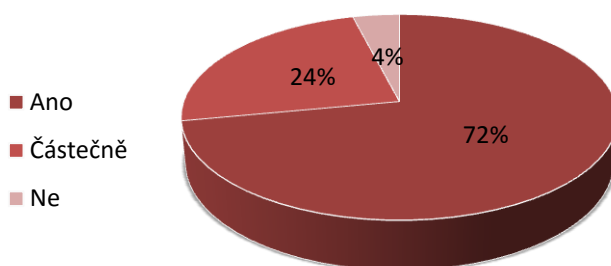

Graf 8. Vyhodnocení osmé otázky [18]

Nikdo ze zaměstnanců není toho názoru, že byl nedostatečně a neúplně proškolen při nástupu do práce. Dalších 8 % zaměstnanců je názoru, že byli proškoleni jen částečně a zby-

lých 92 % tvrdí, že při nástupu byli seznámeni a dostatečně proškoleni ohledně jejich konkrétní pracovní činnosti. Z většiny odpovědi zaměstnanců vyplývá kladná odpověď na zaškolování při nástupu do práce a to jen potvrzuje, že problematika ohledně zaškolování nových pracovníků je na dobré úrovni a je řádně vedena.

- 9) Zdá se Vám pracoviště, ve kterém vykonáváte pracovní činnost, dostatečně bezpečné?

Graf 9. Vyhodnocení deváté otázky [18]

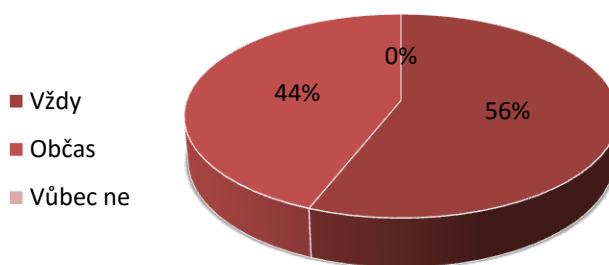
Dostatečně zabezpečené pracoviště se zdá 72 % pracovníkům, 24 % je toho názoru, že jejich pracoviště je částečně bezpečné a 4 % si myslí, že je pracoviště nedostatečně zabezpečené. Z pohledu zaměstnanců by bylo potřeba na některých částech pracoviště provést další nebo pozměnit současná bezpečnostní opatření. Zde by bylo vhodné zapracovat na lepší spolupráci z hlediska BOZP mezi zaměstnanci a pověřenými osobami.

- 10) S jakými negativními vlivy či nebezpečnými stroji přicházíte do styku během Vašeho pracovního úkonu? (možno více odpovědí)

Až 19 hlasů dostala odpověď nadměrný hluk, což tvoří 76 % zaměstnanců, kteří se potýkají s faktorem hluku. Je tedy důležité, aby skoro každý pracovník na hale měl k dispozici funkční ochranu sluchu. 15 lidí se potýká se zvedáním či přenášením těžkých břemen, to je 60 % zaměstnanců. Je tedy vhodné zajistit vhodná opatření, jak tomuto problému ulevit. 13 pracovníků přichází do kontaktu s chemickými látkami, tedy 52 %. Zde je také potřeba tento problém nepřehlížet a mít ho stále pod kontrolou. 48 % tedy 12 pracovníků pracuje s pohyblivými částmi strojů. To by odpovídalo pracovními procesu, který se na pracovišti vykonává, a proto je důležité provádět u strojů veškeré prověrky a dodržování pokynů. Odpovědi vibrace a nekvalitní osvětlení zaškrtno po 9 zaměstnancích, což činí 36 %. Pravdou je, že výrobní hala je ozářena spíše umělým světlem než přírodním, je to z důvodu, že

stavba má spíše jen střešní okna, a tak je zapotřebí umělé osvětlení. Jako opatření by bylo vhodné provedení revize osvětlení a zjistit, v jakých částech je zapotřebí osvětlení navýšit. Co se týká vibrací, způsobují je výrobní zařízení na pracovišti. Podle měřených hodnot nepřesahují právně předepsané limity, ale pracovníci jsou povinni nosit přidělené OOPP a podrobovat se zdravotním prohlídkám. S horkými či studenými povrchy se setkává 6 lidí na pracovišti, tedy 24 %. Je to opět způsobené strojními zařízeními, např. vakuové lisy atd. Je zapotřebí opětovná kontrola strojů a dodržování předpisů. Jeden pracovník odpověděl na otázku zaškrtnutím jiné. Bohužel již nenapsal, co tím přesně myslí.

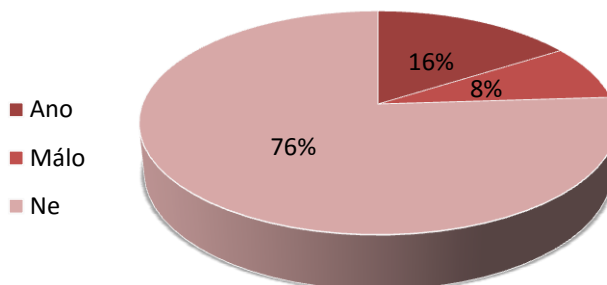
11) Používáte na pracovišti přidělené OOPP?(ochranné osobní pracovní pomůcky)

Graf 10. Vyhodnocení jedenácté otázky [18]

Tato otázka přináší zajímavé informace. OOPP používá vždy během své pracovní činnosti 56 % pracovníků, občas je využívá 44 % dotázaných a nikdo ze zaměstnanců si nedovolí nepoužívat přidělené OOPP. Podle evidence přidělovaných OOPP byly každému zaměstnanci předány od zaměstnavatele určené pracovní pomůcky pro jeho konkrétní pracovní činnost. Ze zjištěných informací by bylo vhodné zajistit opatření v podobě kontroly dodržování používání OOPP při práci od vedoucího pracovníka nebo mistra výroby.

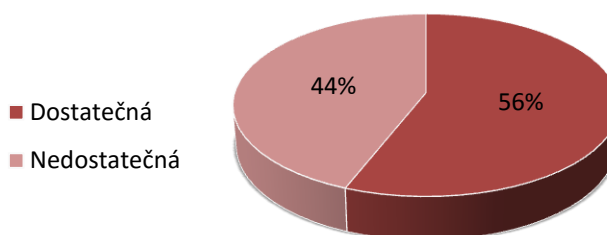
12) Býváte motivováni k přispívání vlastních nápadů pro zkvalitnění či změny z hlediska BOZP ?

Graf 11. Vyhodnocení dvanácté otázky [18]

Ze strany zaměstnanců je evidentní, že nebývají od svých nadřízených motivováni k přispívání vlastních nápadů jak zkvalitnit BOZP ve společnosti. Tohoto názoru je 76 % dotázaných. Pouhých 16 % tvrdí, že jsou motivováni a zbylých 8 % je motivováno málo. Údaje získané z této otázky můžou potvrzovat získané odpovědi z otázky č. 9. Vhodné by bylo zaměřit se na oblast podnikové komunikace a dávat zaměstnancům určité možnosti vyjádřit svůj názor s následným prozkoumáním a případným zrealizováním nápadu ze strany pověřených osob.

13) Jaká se Vám zdá péče o zaměstnance?

Graf 12. Vyhodnocení třinácté otázky [18]

Na předchozí otázku navazuje i tato otázka a odpovědi jsou opět zajímavé. 56 % dotázaných je názoru dostatečné péče a 44 % si myslí, že péče o zaměstnance je nedostatečná. Ke zlepšení této situace by mohla pomoci opět již zmiňovaná podniková komunikace, jak ze strany zaměstnance tak vedoucího pracovníka, která by obsahovala zhodnocení názoru obou stran a nalezení případného společného kompromisu.

14) Máte popřípadě návrhy, které byste chtěli rádi zmínit?

Tato otázka byla čistě otevřená a nikdo z účastníků dotazníkového šetření na tuto otázku neodpověděl. Podle předchozích zjištěných údajů je zřejmé, že zaměstnanci nejsou zvyklí ve společnosti dávat najevo své názory či případné připomínky.

8.3.2 Shrnutí dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření bylo vytvořeno a zrealizováno z důvodu zjištění informací týkající se oblasti BOZP ze strany samotných zaměstnanců, kteří jsou součástí výrobní haly v Dyji. Po položených otázkách se zjistil pár nových informací. Co se týká školení, vypadá, že je řešeno vhodně a zaměstnanci jsou seznámeni s veškerými činnostmi. Jedině ve školení první pomoci by bylo zapotřebí trochu více dbát na praktická cvičení, a jak se vlastně zachovat při vzniku nehody. Co se týká pracovních úrazů, většinou jsou to drobnější zranění, ale určitě nesmějí bývat opomínány a přehlíženy. Kontroly dodržování bezpečnosti není nikdy dost. Kamenem úrazu u společnosti je, že podle názoru zaměstnanců není zařízená dostatečná péče o zaměstnance. V dnešní době je to čím dál více důležitější oblast, aby se podnik mohl více vyvíjet a rozrůstat. V tomto směru by bylo vhodné zajištění vhodné opory pro zaměstnance a dát pracovníkům více najevo, že svůj názor si nemusejí nechávat jen pro sebe.

8.4 SAFETY audit

Hlavním cílem posuzování rizik při práci je ochrana zdraví a bezpečnosti při práci. Posuzování rizik pomáhá minimalizovat možné poškození zaměstnanců. Pomáhá také udržovat konkurenceschopnost a efektivní výkon podnikání.

SAFETY audit neboli bezpečnostní kontrola je postup hledající rizikové situace a navržení opatření na zvýšení bezpečnosti. Metoda představuje postup hledání potenciálně možné nehody nebo provozního problému, který se může objevit v posuzovaném systému.

Kontrolní prověrka výrobní haly Dyje proběhla za účasti OZO v zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP, OZO v oblasti požární ochrany, vedoucím výroby a autorky bakalářské práce.

Pro zpracování bezpečnostní kontroly byl zpracován kontrolní seznam otázek, které se týkají zkoumaného pracoviště, dále list hodnocení rizik a posléze matice rizika pro skórování rizik.

8.4.1 Kontrolní seznam otázek

Otázky pro analýzu stavu výrobní haly byly společně probrány se všemi zúčastněnými prověrky a byly sestaveny přímo pro prověrku vybrané výrobní haly. Cílem bylo zjistit nedostatky na pracovišti, které by mohly vést ke vzniku nebezpečné události a mohly by ohrozit život zaměstnanců.

Tab. 3. Kontrolní seznam otázek [18]

SAFETY AUDIT CHECK LIST			
Datum:		Název a adresa subjektu:	
19. 04. 2016		Centrála PERITO s.r.o. Dyje 163, 669 02 Znojmo	
Pracoviště:		Hodnocení rizik provedl:	
Provozovna Dyje 163		OZO v zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP a požární ochrany, vedoucí výroby, Barbora Gařáříková	
Existují na pracovišti tato rizika?		Ano: existují rizika Ne: neexistují rizika	
Č.	Otázka	Ano	Ne
1	Pracují zaměstnanci s nebezpečnými stroji?	x	
2	Existují u strojů nebezpečné pohyblivé části, včetně pomocných částí, které nejsou zabezpečeny ochrannými kryty?	x	
3	Jsou ochranné kryty strojů nedostatečně zajištěny?		x
4	Může nějaký předmět spadnout do pohyblivé části stroje?		x
5	Je možné odstranit ochranné kryty bez zastavení nebezpečného chodu stroje?		x
6	Existují nějaké odkryté hnací řemeny?		x
7	Může být stroj promazán bez odstranění ochranného krytu?		x
8	Jsou ochranné kryty dostatečně funkční, aby žádné části těl zaměstnanců nepřišli do kontaktu s nebezpečnými pohyblivými částmi?		x
9	Je možné, že by se mohl oděv zaměstnanců zachytit do pohyblivých částí, vtáhnout zaměstnance a způsobit zranění?		x
10	Je pro obsluhu stroje nesnadné dosáhnout na ovladače "zapnuto" a "vypnuto"?		x
11	Chybí někde na pracovišti v případě vzniku možného nebezpečí výstražné symboly?	x	
12	Jsou stávající výstražné symboly nečitelné?		x
13	Chybí na pracovišti některé vyznačení nebezpečných prostor?	x	
14	Jsou nesprávně označeny některé překážky na pracovišti a předměty?	x	
15	Jsou vypínače a bezpečnostní zařízení v ohrožujícím stavu na životě?		x
16	Je na vedení nějaká poškozená izolace? (nechráněné vodiče, smyčky)		x
17	Chybí některému z krytů elektrického zařízení značka IEC - 60417 - 5036? (černý blesk na žlutém pozadí v černém trojúhelníku)		x
18	Existují nějaké poškozené vidlice nebo elektrické zásuvky?		x
19	Jsou blízko pracovních míst nějaké části pod napětím?		x

Č.	Otázka	Ano	Ne
20	Táhnou se po podlaze kabely?		x
21	Existují nějaké elektrostatické výboje na pracovišti?		x
22	Pracují zaměstnanci s oxidujícími nebo hořlavými látkami? (barvy, lepidla, rozpouštědla,...)	x	
23	Existují nějaké zdroje zapálení? (otevřený oheň, elektrická zařízení, vysoká teplota,...)		x
24	Chybí příslušená označení v prostorách s nebezpečím požáru?		x
25	Je v místě pracoviště obtížnější přístup k hasicím zařízením?		x
26	Je hasicí zařízení v neprovozním stavu?		x
27	Jsou únikové cesty nedostatečně vyklizené?	x	
28	Není vypracován plán únikových cest a nouzových východů?	x	
29	Není poskytováno školení požární ochrany?		x
30	Jsou neefektivně prováděny protipožární cvičení?		x
31	Existuje absence cvičných požárních poplachů?		x
32	Vznikají při pracovním procese výbušné směsi?		x
33	Neprobíhá pravidelná kontrola plynových zařízení?		x
34	Chybí na chemických látkách řádné označení chemikálie?		x
35	Je nesprávně manipulováno s nebezpečnými chemickými látkami?	x	
36	Vyskytují se vysoké hodnoty hluku jako důsledek pracovních procesů?	x	
37	Nedokáže provozní hluk přehlušit poplachové signály?		x
38	Provádí se práce, při které mohou být pociťovány jasné vibrace při stání nebo sedění?		x
39	Provádí se práce pomocí ručního mechanického náradí a zařízení, které může vytvářet vibrace?		x
40	Je osvětlení na pracovištích nedostatečné pro efektivní a přesné provádění úkolů?		x
41	Jsou v pracovním prostoru viditelné stíny?		x
42	Mohou lesklé nebo jasné povrchy znesnadnit viditelnost předmětů?		x
43	Jsou v zorném poli zaměstnanců nadměrné kontrasty vedoucí k únavě nebo stálé opakované adaptaci?		x
44	Mají podlahy nerovný povrchy?	x	
45	Jsou někdy podlahy kluzké?		x
46	Mohou zaměstnanci upadnout nebo uklouznout kvůli nevhodné obuvi?		x
47	Bývají podlahy neuklizené?		x
48	Musí zaměstnanci manipulovat s rozměrnými břemeny?	x	
49	Jsou lékárničky na pracovišti nedostupné pro zaměstnance?	x	
50	Chybí v lékárničce nějaké povinné prostředky, které podle nařízení tam být musí?		x

Existující rizika jsou zaškrtnutá ve sloupci s názvem Ano. Tyto rizika jsou dále vyhodnocovány.

8.4.2 List hodnocení rizik

Po provedení fyzické kontroly pracoviště, bylo zjištěno 13 nedostatků, které neodpovídají právním předpisů a nařízením. Muselo být tedy provedeno vyhodnocení míry rizika a navržena opatření, které tyto rizika odstraní nebo eliminují na přijatelnou úroveň. Pro vyhodnocení rizika byly určeny dvě hodnotící veličiny. Vyhodnocování rizik probíhalo společně s osobami, které se zúčastnily bezpečnostní prověrky, které mají dostatečné znalosti k posouzení nalezených rizik.

P – pravděpodobnost vzniku nebo existence nebezpečného činitele:

Nepravděpodobná	1	
		• Vznik nebezpečné události je zcela ojedinělý.
Málo pravděpodobná	2	
		• Nepředpokládá se vznik události, ale vyloučen být nesmí.
Pravděpodobná	3	
		• Vznik události se v určitém časovém období vyskytne.
Velmi pravděpodobná	4	
		• Lze připustit vznik události ve vyšší míře, jedná se o časté ohrožení.
Trvalá existence	5	
		• Výskyt s trvalým nebezpečím ohrožení.

N – nejpravděpodobnější následek ohrožení:

Ohrožení zdraví bez absence	1	
		• Lehké poranění, které nevyžaduje ošetření.
Absenční úraz bez hospitalizace	2	
		• Vzniklé poranění, u kterého není potřeba zdravotní péče.
Vážnější úraz s hospitalizací	3	
		• Poranění s možnými následky.
Těžký úraz a úraz s trvalými následky	4	
		• Zranění s možnou invaliditou.

Smrt 5

- Jako důsledek poranění.

Výpočet míry rizika: $P \times N = M$

M – míra rizika:

Bezvýznamné riziko 1

- Zbytkové riziko je nízké, při řádném provozu neznamená prakticky žádná nebezpečí.

Akceptovatelné riziko 2 – 4

- Při tomto riziku zavést technická bezpečnostní opatření ke snížení, či organizační opatření v podobě školení obsluhy, dozoru atd.

Mírné riziko 5 – 9

- Riziko již není akceptovatelné. Je zapotřebí řádného zaškolování zaměstnanců, používání OOPP. Jako doporučení je vhodné připravovat opatření, která by hrozící rizika snížila.

Nežádoucí riziko 10 – 15

- Stav je nutno považovat za nebezpečný. Je potřeba urychleného provedení bezpečnostních opatření, které riziko snižuje na přijatelnou úroveň. Do té doby omezit provozování.

Nepřijatelné riziko 16 – 25

- Okamžité zastavení činnosti, je potřebná náhrada s přijatelnými hodnotami rizika.

Tab. 4. List hodnocení rizik [18]

SAFETY AUDIT CHECK LIST - LIST HODNOCENÍ RIZIK							
Datum:		Název a adresa subjektu:					
19. 04. 2016		Centrála PERITO s.r.o. Dyje 163, 669 02 Znojmo					
Pracoviště:		List opatření provedl:					
Provozovna Dyje 163		OZO v zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP a požární ochrany, vedoucí výroby, Barbora Gařáříková					
Poř. č.	Nebezpečí	Riziko	Možná zranění	Kritéria bezpečnosti			Preventivní ochranná opatření
				P	N	M	
1	Práce s nebezpečnými stroji typu kotoučová pila, frézy, obráběcí stroje, lisy.	Vyražení materiálu z ruky.	Pořezání.	3	3	9	Dodržování technologických postupů, zákazů, příkazů.
		Poranění o materiál.	Pohmoždění.				Zajištění řádných kompatibilních přídatných zařízení.
		Poranění o nástroj.					Řádné užívání ochranných krytů.
		Zasažení odraženým materiálem.	Uštípnutí.				Zajištění řádného školení a kontroly strojních zařízení.
		Zachycení ostrou částí.	Popálení.				Kontrola užívání předepsaných OOPP.
2	Absence ochranné clony u ofukovacích pistolí sloužící k ofukovací odpadních špon od materiálu.	Zasažení odraženým materiálem.	Poranění očí.	2	1	2	Doplnění ochranné clony u všech ofukovacích pistolí.
		Poranění nástrojem.	Pohmoždění.				Zajištění obsluhy tohoto náradí provádějící školení a oprávnění zaměstnanci.
							Zajištění kontroly dodržování předepsaných OOPP u ofukovací pistole (ochranné brýle či ochranný štít).

Tab. 5. List hodnocení rizik [18]

Poř. č.	Nebezpečí	Riziko	Možná zranění	Kritéria bezpečnosti			Preventivní ochranná opatření
				P	N	M	
11	Chybí označení únikových východů z kancelářských prostor, z prostor mezi výrobou a kancelářskými prostory a z výrobních prostorů. Ve výrobních prostorách chybí příslušené značení potrubních rozvodů vzduchu.	Zhoršená orientace na pracovišti v případě evakuace.	Stresové chování.	1	1	1	Okamžité přidání příslušných označení pro únikové východy. Doplnění chybějící označení pro potrubní rozvody vzduchu. Zajistit, aby při školení zaměstnanců byl kladen větší důraz na praktický nácvik evakuace osob.
			Panické záchvaty.				
		Možný vznik panického chování zaměstnanců při krizové události.	Poranění způsobená hledáním únikových východů.				
13	Nebezpečný prostor u obráběcího centra není vyznačen bezpečnostním značením. Zaměstnanci, kteří nejsou pověřeni pracovat v daném prostoru, musí být obeznámeni s prostorem se zvýšeným nebezpečím.	Poranění o nástroj nepověřené osoby.	Pohmoždění.	1	1	1	Vyznačit nebezpečný prostor obráběcího centra vodorovným značením na podlaze. Uvědomění veškeré zaměstnance na pracovišti a seznámit je s vyznačením nebezpečného prostoru u obráběcího centra. Dodržování volných přístupových a manipulačních cest.
			Porežání.				
		Poranění o materiál.	Popálení.				
14	Nově přidávané regálové zakladače nejsou označeny. Označení starších regálových zakladačů je nečitelné.	Neznalost parametrů zakladače.	Pohmoždění.	1	1	1	Doplnit veškerá označení nových zakladačů a zvýraznit nečitelné označení regálů. Informovat pracovníky o nově označených překážkách či předmětech a o jejich parametrech.
		Nesprávné zacházení se zakladačem.					
		Překročení nosnosti buňky.	Naražení.				
		Pád předmětu.					

Tab. 6. List hodnocení rizik [18]

Poř. č.	Nebezpečí	Riziko	Možná zranění	Kritéria bezpečnosti			Preventivní a ochranná opatření
				P	N	M	
22	Určení zaměstnanci používají při výkonu své práce hořlavé látky.	Nesprávná manipulace.	Potřísnění.	3	3	9	Zajištění dodržování pracovního postupu, návodů k látkám a respektování požárně technických norem.
			Popálení.				Větrat, odsávat, pravidelný úklid, zákaz kouření, zákaz manipulace s ohněm.
		Nesprávné skladování.	Nadýchání par.				Správné užívání OOPP, řádné obaly a pomůcky k přelévání, přenášení.
27	Mezi výrobou a kancelářskými prostory je úniková cesta, která neodpovídá řádným normám pro únikovou cestu.	Zakopnutí o police, nábytek.	Přeražení.	3	2	6	Vyklizení a zpřístupnění únikové cesty.
		Nesnadné opuštění výrobní haly při evakuaci.	Naražení.				Zajištění kontrol vyklizených únikových cest a nedopuštění dostání nežádoucích předmětů do cesty.
28	Pro výrobní halu v Dyji není vypracován plán únikových cest a nouzových východů. Je to z důvodu, že výrobní prostor je menšího rozpoložení, je přehledný, není poschodový, není prosetý uličkami a je obdélníkového tvaru.	Neznalost únikových východů osob nacházejících se na pracovišti.	Úraz při evakuaci.	1	1	1	Zajištění řádného označení únikových cest a východů.
		Neznalost únikových cest osob nacházejících se na pracovišti.					Udržování únikových cest a východů bez překážek.
							Kladení větší důraz na zaměstnance při školení o únikových východech a cestách.
							Provádění praktického nácviku nouzových východů.

Tab. 7. List hodnocení rizik [18]

Poř. č.	Nebezpečí	Riziko	Možná zranění	Kritéria bezpečnosti			Preventivní a ochranná opatření
				P	N	M	
35	V blízkosti stříkacího boxu bylo zjištěno nadměrné skladování nebezpečné chemické látky. Pro používání této látky při práci není potřeba takové množství skladovat.	Horší manipulace s látkou.	Potřísnění.	2	2	4	Zajištění v blízkosti stříkacího boxu skladování pouze potřebného množství chemické látky pro výkon práce.
		Kontakt látky s kůží.					Poskytovat bezpečnostní list chemické látky.
		Nesprávné skladování.	Popálení.				Zajištění řádného školení pro zaměstnance o prevenci užívaných chemických látek a o jejich manipulaci.
36	Ve výrobní hale jsou vyšší hodnoty hluku zapříčiněné pracovními stroji, které se na pracovišti nacházejí. Hodnoty hluku jsou na pracovišti pravidelně kontrolovány a nepřekračují zadané limity v právních předpisech, které jsou přípustné pro výkon na pracovišti.	Nedodržování provozního řádu pracoviště.	Poškození sluchu.	2	2	4	Kontrola poskytování vhodné ochrany sluchu pro zaměstnance.
		Nepoužívání příslušných přidělených OOPP (špunty do uší či jiné ochranné předměty).					Zajištění dodržování přidělených OOPP.
							Zajištění, že pomůcky pro ochranu sluchu jsou účinné a řádně udržovány.
							Zavedení bariéry nebo stěny pro zahrazení přímé dráhy zvuku.
Zajištění dodržování preventivních zdravotních prohlídek.							

Tab. 8. List hodnocení rizik [18]

Poř. č.	Nalezená rizika	Nebezpečí	Možná zranění	Kritéria bezpečnosti			Preventivní ochranná opatření
				P	N	M	
44	Podlahy ve výrobní hale jsou z betonu. V místech procházení je možné najít nerovné povrchy, ale veškeré strojní zařízení se nachází na rovném povrchu. Nerovný povrch se týká spíše částí, které slouží pro průchod zaměstnanců.	Zakopnutí.	Pohmoždění.	2	1	2	Zajištění pravidelné kontroly stavu podlahy.
		Pád osoby na rovině.					Odstranit trhliny, otvory, opotřeбенé rohožky.
		Zachycení o různé překážky.	Naražení.				Dohlížení na udržování podlah a na jejich průchodnost.
		Vystupující části z podlahy.					Zajištění vhodné označení podlah.
							Zajištění dodržování užívání předepsaných OOPP.
48	Zaměstnanci na pracovišti se potýkají s manipulací rozměrných břemen. Jde převážně o přenášení rozpracované dveřní výplně na další úsek výroby.	Zasažení pádem břemene.	Poranění páteře.	3	2	6	Zvážení jestli lze využít pomocných zařízení, jako jsou zdviháky, vozíky nebo vakuová zvedací zařízení.
		Chybný způsob manipulace.	Poranění kloubů.				Pokud vyloučení ruční manipulace nebude možné, zorganizovat opatření, jako je střídání pracovníků a zavedení dostatečně dlouhých přestávek.
			Píchnutí.				Zajištění školení v oblasti použití zařízení a technik správné manipulace s břemeny.
		Přetížení v důsledku zvedání, přemísťování a manipulace břemen.	Pořezání.				Zajištění dodržování preventivních zdravotních prohlídek.
			Přiražení.				

Tab. 9. List hodnocení rizik [18]

Poř. č.	Nebezpečí	Riziko	Možná zranění	Kritéria bezpečnosti			Preventivní a ochranná opatření
				P	N	M	
49	V místě pracoviště byly nalezeny zamčené lékárníčky a klíč nebyl nikde poblíž. Veškeré lékárníčky musí být vždy volně přístupné pro zaměstnance.	Neposkytnutí okamžité první pomoci.	Dle vzniklé události.	5	3	15	Zajištění zpřístupnění veškerých lékárníček na pracovišti a klíče.
		Prodloužení doby ošetření poraněné osoby.					Pověření osoby pro kontrolu, aby lékárníčky byli vždy všem přípustné a správně doplněné.
		Zajištění řádného školení o první pomoci na pracovišti.					

Vyhodnocením rizik pomocí metody SAFETY audit bylo zjištěno, že nejkritičtější rizika na pracovišti jsou:

- práce s nebezpečnými stroji;
- práce s hořlavými látkami;
- nevyklizené únikové cesty a východy;
- manipulace s rozměrnými břemeny;
- nevyhovující lékárníčky.

Preventivní a ochranná opatření jsou již vypsány v tabulce.

8.4.3 Matice rizika

Matice rizika (Risk Matrix) je v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci hojně využívaná pro hodnocení rizik. Tento nástroj je založen na odhadu pravděpodobnosti a následkem zjištěné nebezpečnosti. Hlavním cílem je poskytnout odhad o rozsahu rizika a potřebné informace pro posouzení rizika. Nevýhodou této metody je, že uvedené hodnoty jsou definovány pouze slovně. [14]

Matice rizika odkazuje na list hodnocení rizik (viz. výše)

Tab. 10. Matice rizika [18]

		Závažnost				
		Poranění bez pracovní neschopnosti (1)	Absenční úraz s pracovní neschopností (2)	Vážnější úraz vyžadující hospitalizaci (3)	Těžký úraz vyžadující hospitalizaci (4)	Smrtelný úraz (5)
Pravděpodobnost	Nepravděpodobná (1)	Bezvýznamné riziko (1)	Akceptovatelné riziko (2)	Akceptovatelné riziko (3)	Akceptovatelné riziko (4)	Mírné riziko (5)
	Málo pravděpodobná (2)	Akceptovatelné riziko (2)	Akceptovatelné riziko (4)	Mírné riziko (6)	Mírné riziko (8)	Nežádoucí riziko (10)
	Pravděpodobná (3)	Akceptovatelné riziko (3)	Mírné riziko (6)	Mírné riziko (9)	Nežádoucí riziko (12)	Nežádoucí riziko (15)
	Velmi pravděpodobná (4)	Akceptovatelné riziko (4)	Mírné riziko (8)	Nežádoucí riziko (12)	Nepřijatelné riziko (16)	Nepřijatelné riziko (20)
	Trvalá (5)	Mírné riziko (5)	Nežádoucí riziko (10)	Nežádoucí riziko (15)	Nepřijatelné riziko (20)	Nepřijatelné riziko (25)

9 ZHODNOCENÍ A NAVŽENÍ OPATŘENÍ

Po zhodnocení systému řízení BOZP a analýzy rizik vyskytujících se ve společnosti bylo navrženo několik opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců.

Společnost najímá pro řešení bezpečnosti OZO v zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP, OZO v oblasti požární ochrany a zaměstnává pracovníky s kvalifikací preventisty v oblasti požární a technické podpory. Školení v oblasti bezpečnosti je na dobré úrovni, je řádně prováděno pro nové přijaté zaměstnance a každý rok probíhá povinné preventivní školení zaměstnanců. V oblasti školení první pomoci by bylo vhodné se více zaměřit na problematiku v této oblasti např. pozváním odborného zdravotníka, který by upozornil na možné nehody, které se na pracovišti mohou vyskytnout a provést příkladnou ukázkou jak tuto situaci řešit. V neposlední řadě dát prostor zaměstnancům, aby si mohli první pomoc sami vyzkoušet.

Co se týká dodržování směrnic vypracovaných pro firmu, bylo zjištěno, že jsou téměř dodržovány. Zaměstnancům jsou poskytovány OOPP dle řádných pokynů, jsou v čas obměňovány a dle potřeby přiděleny nové. Zádrhel nastává v používání OOPP zaměstnanci. Podle průzkumu bylo zjištěno, že ne všichni zaměstnanci využívají své pomůcky vždy. Zde by bylo potřeba zvýšení kontrol dodržování používání přidělených OOPP. Zaměstnanci pravidelně procházejí zdravotní prohlídkou jak vstupní tak i preventivní podle vypracované směrnice. Evidence hlášení úrazů je také dodržována, jen opět podle průzkumu se občas vyskytne problém v řešení dané situace. Zde by bylo potřeba více dbát na zaškolení vedoucích zaměstnanců v oblasti řešení pracovních úrazů.

Další problém, který byl objeven při zpracování bakalářské práce, je personální kultura. Společnost se snaží podporovat utužování vztahů na pracovišti pomocí pořádáním společenských a zábavných akcí, ale podpora a motivování svých zaměstnanců je na menší úrovni. Zaměstnanci necítí ze strany vedoucích pracovníků nadšení za jejich odvedenou práci. Důvodem by mohla být nesprávná komunikace z obou stran. Vyřešení tohoto problému by vedlo ke zlepšení atmosféry na pracovišti a k větší spokojenosti všech zúčastněných. Zaměstnavatelé by měli dávat svým zaměstnancům více najevo, že mohou za nimi přijít s problémem, aniž by byli pokáráni. Snahou by bylo nalezení společného cíle vyhovující obou stranám. Jedním z doporučení může být pověření stávajícího pracovníka nebo najmutí pověřené osoby, u které budou zaměstnanci vědět, že mohou za ním přijít a svěřit se se svými problémy, které budou následně na pravidelných sezeních probírány společně

s vedoucími pracovníky či zaměstnavateli. Cílem by bylo vědění o daném problému a hledání řešení nebo kompromisu. V dnešní moderní době se stává trendem najímat si pracovního psychologa, který bude přesně tyto problémy řešit a nebude je opomíjet. Důležitým krokem je naučit zaměstnance s tímto faktem pracovat. Vzbudit u nich zájem a odstranit bázlivost ohledně řečení svých názorů a motivovat je pro zkvalitnění pracovního života.

Pomocí analytické metody safety audit byla provedena prověrka výrobní haly Dyje, díky které se zjistily nedostatky a možná rizika na tomto pracovišti. Nalezená rizika byla vyhodnocena v tabulce v podkapitole 8.4.2 „List hodnocení rizik“. Také k nim byla přidělena navrhnutá preventivní a ochranná opatření. Tento list hodnocení rizik byl předán OZO v zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP, aby proběhla okamžitá eliminace nebezpečí.

Jelikož společnost nevlastní žádné certifikace v oblasti BOZP a neřídí se podle nabízených českých norem, bylo by vhodné opatření zavedení patřičných norem pro společnost. Jednou z těchto norem je ČSN OHSAS 18001:2008 – systém managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Tato norma je koncipována takovým způsobem, aby byla použitelná pro organizace všech typů a velikostí. Hlavními přínosy by bylo prokázání závazku k zajišťování a zlepšování systému BOZP přijatého na všech úrovních a všemi funkcemi v organizaci, zejména pak vrcholovým vedením. Dále by prokazovala omezování rizik, nebezpečí, která ohrožují bezpečnost a zdraví všech osob ovlivňovaných pracovními činnostmi a omezení výskytu pracovních úrazů. Jelikož tato norma navazuje svojí strukturou na normu ČSN EN ISO 9001 – systém managementu jakosti a normu ČSN EN ISO 14001 – systém environmentální managementu organizace, bylo by vhodné zaměřit se také na tyto oblasti z důvodu zvýšení konkurenceschopnosti, lepší plnění požadavků zákazníků a tím zvyšování jejich spokojenosti, efektivnější plánování a zajištění zdrojů apod.

Pro další zlepšení systému BOZP by se společnost mohla zapojit do programu „Bezpečný podnik“. Vedlo by to opět k vyšší úrovni prevence pracovních rizik, vyšší kultuře bezpečnosti práce, lepší pracovní pohodě, vyšší produktivitě práce apod.

ZÁVĚR

Problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nabývá v posledních několika letech na větší důležitosti. Je to způsobené dnešní vyspělou dobou, ve které fungují nové technologické postupy, jsou kladeny nové požadavky v rámci členství ČR v EU, které se promítají v legislativě, nebo prudkým rozmachem podnikání. S těmito všemi aspekty také narůstá větší procento preventivních a ochranných opatření, které je potřeba zajistit. V dnešní době je BOZP jedním z hlavních ukazatelů vyspělosti podniku. Jak se podnik stará o své zaměstnance, takový přístup má i ke svým zákazníkům. Vztahy vedení podniku k BOZP jsou považovány za rovnocenné snahám o zvýšení produktivity práce. Bezpečnost práce se vyplácí, a proto je potřeba tuto oblast neopomíjet, ale rozvíjet ji ve vlastním zájmu.

Součástí bakalářské práce je teoretická část, ve které je popsána charakteristika BOZP a legislativa, podle které se řídí a postup analýzy rizik.

Praktická část se zaměřila na analýzu současného stavu řízení BOZP ve společnosti PERITO s.r.o., kde je také řádně představena. Pro zjištění těchto informací byly provedeny domluvené schůzky s vedoucími pracovníky, s OZO v zajišťování úkolů v prevenci rizik v oblasti BOZP a OZO v zajišťování požární ochrany, kde byly potřebné informace vysvětleny a předány ke zpracování bakalářské práce. Součástí schůzek byla prověrka výrobní haly, na kterou se zpracovávala analýza rizik, strukturovaný rozhovor a dotazníkové šetření mezi pracovníky na zkoumané výrobní hale. Veškeré tyto informace byly v práci vyhodnoceny.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je ve společnosti v celkovém hodnocení na dobré úrovni. Lze to posoudit výčtem pracovních úrazů během existence společnosti. A opravdu za 20 let působení společnosti na trhu nelze najít žádné vážnější úrazy, které by ohrozily pracovníky na životě, či je uvedly do pracovní neschopnosti. Také po vykonání pracovní prověrky výrobní haly nebyla nalezena závažnější rizika, která by ohrožovala zaměstnance přímo. K nalezeným nebezpečím byla navržena opatření pro jejich odstranění či zmírnění následků.

Za nalezené nedostatky v systému řízení BOZP lze určit nezapojování společnosti do certifikačních programů a uplatňování českých norem. Personální kultura je ve společnosti na malé úrovni a společnost by v brzké době měla přijmout některá navrhnutá opatření pro zlepšení této sekce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] TURECKIOVÁ, Michaela. *Řízení a rozvoj lidí ve firmách*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004, 168 s. ISBN 80-247-0405-6.
- [2] VOJTOVIČ, Sergej. *Koncepce personálního řízení a řízení lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 186 s. ISBN 978-80-247-3948-9.
- [3] ARMSTRONG, Michael a Stephen TAYLOR. *Řízení lidských zdrojů: moderní pojetí a postupy: 13. vydání*. Praha: Grada Publishing, 2015, 920 stran. ISBN 978-80-247-5258-7.
- [4] VEBER, Jaromír, Marie HŮLOVÁ a Alena PLÁŠKOVÁ. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce: legislativa, systémy, metody, praxe*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010, 359 s. ISBN 978-80-7261-210-9.
- [5] KUBIŠTA, Jaroslav, Vladimír VELC a Čestmír MLEJNEK. *Bezpečnostní technik v podniku*. 1. vyd. Praha: Práce, 1989, 234 s. Příručky Práce. ISBN 80-208-0720-9.
- [6] DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, 559 s. ISBN 978-80-7400-347-9.
- [7] NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 258 s. ISBN 978-80-7357-556-4.
- [8] ŠEFČÍK, Vladimír. *Analýza rizik*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 98 s. ISBN 978-80-7318-696-8.
- [9] NEUGEBAUER, Tomáš. *Vyhledání a vyhodnocení rizik v praxi*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 111 s. ISBN 978-80-7478-458-3.
- [10] ČERMÁK, Jaroslav. *Bezpečnost práce: aktualizované okruhy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2006, 721 s. ISBN 80-731-7051-5.
- [11] JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 3., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2004. ISBN 807263223X.
- [12] MERNA, Tony a Faisal F AL-THANI. *Risk management: řízení rizika ve firmě*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007, 194 s. ISBN 978-80-251-1547-3.
- [13] SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2013, 483 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4644-9.

[14] SINAY, Juraj. *Safety management in a competitive business environment*. Boca Raton: Taylor, 2014, 184. s. ISBN 978-148-2203-851.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

[15] Seznam nemocí z povolání - příloha. *MPSV.CZ: Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2014 [cit. 2016-01-05].

Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/18816/TZ_060814c_p1.pdf

OSTATNÍ ZDROJE:

[16] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

[17] Interní zdroje společnosti PERITO s.r.o.

[18] Vlastní zdroj

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČSN	České technické normy
OOPP	Osobní ochranné pracovní prostředky
PO	Požární ochrana
OIP	Oblastní inspektorát práce
OZO	Odborně způsobilá osoba
SOD	Státní odborný dozor
HZS	Hasičský záchranný sbor
MPBP	Místní provozní bezpečnostní předpis

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1. Vyhodnocení první otázky [18]</i>	45
<i>Graf 2. Vyhodnocení druhé otázky [18]</i>	45
<i>Graf 3. Vyhodnocení třetí otázky [18]</i>	46
<i>Graf 4. Vyhodnocení čtvrté otázky [18]</i>	46
<i>Graf 5. Vyhodnocení páté otázky [18]</i>	47
<i>Graf 6. Vyhodnocení šesté otázky [18]</i>	47
<i>Graf 7. Vyhodnocení sedmé otázky [18]</i>	48
<i>Graf 8. Vyhodnocení osmé otázky [18]</i>	48
<i>Graf 9. Vyhodnocení deváté otázky [18]</i>	49
<i>Graf 10. Vyhodnocení jedenácté otázky [18]</i>	50
<i>Graf 11. Vyhodnocení dvanácté otázky [18]</i>	51
<i>Graf 12. Vyhodnocení třinácté otázky [18]</i>	51

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Ukázka přidělených OOPP provoznímu dělníkovi [17]</i>	37
<i>Tab. 2. Ukázka lhůtníku lékařských prohlídek [17]</i>	39
<i>Tab. 3. Kontrolní seznam otázek [18]</i>	53
<i>Tab. 4. List hodnocení rizik [18]</i>	57
<i>Tab. 5. List hodnocení rizik [18]</i>	58
<i>Tab. 6. List hodnocení rizik [18]</i>	59
<i>Tab. 7. List hodnocení rizik [18]</i>	60
<i>Tab. 8. List hodnocení rizik [18]</i>	61
<i>Tab. 9. List hodnocení rizik [18]</i>	62
<i>Tab. 10. Matice rizika [18]</i>	63

SEZNAM PŘÍLOH

P I Dotazníkové šetření pro zaměstnance firmy PERITO s.r.o.

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PRO ZAMĚSTNANCE FIRMY PERITO S.R.O.

Dotazníkové šetření pro zaměstnance firmy PERITO s.r.o.

Dobrý den,

předem Vám děkuji za Váš čas a Vaši ochotu. Obracím se na Vás s prosbou o upřímné vyplnění níže předloženého dotazníku, který se soustředí na BOZP ve firmě PERITO s.r.o.

Mé jméno je Barbora Gařaříková a třetím rokem studuji na fakultě Logistiky a krizového řízení v Uherském Hradišti. Údaje z tohoto dotazníku poslouží jako pomocný podklad k vypracování mé bakalářské práce, která má název „Ochrana a bezpečnost se zaměřením na zdraví zaměstnanců při práci ve vybraném podniku“.

Dotazník je čistě anonymní a odpovědi slouží pouze pro výzkum. Obsahuje 13 uzavřených otázek a poslední otázka je doplňující. Jeho vyplnění Vám nezabere více jak 10 minut. Správné odpovědi zaškrtněte.

Děkuji Vám za spolupráci. ☺

Barbora Gařaříková

1) Jste žena/muž?

Žena

Muž

2) Jak dlouho jste ve firmě zaměstnán/a?

1 rok

2 – 5 let

6 – 10 let

11 a více

3) Účastnil/a jste se při nástupu do pracovního poměru vstupní lékařské prohlídky?

Ano

Ne

4) Účastnil/a jste se během svého působení ve firmě dalších prohlídek? (periodická, mimořádná zdravotní prohlídka)

Ano

Ne

- 5) Uměl/a byste v případě nehody na pracovišti poskytnout první pomoc?
- Ano
 - Ne
 - Nevím
- 6) Stal se Vám již někdy během pracovního poměru na pracovišti pracovní úraz?
- Ano
 - Ne
- 7) Pokud jste prodělal/a pracovní úraz, nebo jste se účastnil/a této události, byl podle Vašeho názoru proveden správný postup, jak tuto situaci řešit?
- Ano, byl
 - Jen částečně
 - Ne, nebyl
 - Neúčastnil/a jsem se této události
- 8) Byl/a jste řádně a dostatečně zaškolen/a při nástupu do práce ohledně Vaší konkrétní pracovní činnosti z hlediska BOZP?
- Ano
 - Jen částečně
 - Ne
- 9) Zdá se Vám pracoviště, ve kterém vykonáváte pracovní činnost, dostatečně bezpečné?
- Ano
 - Částečně
 - Ne
- 10) S jakými negativními vlivy či nebezpečnými stroji přicházíte do styku během Vašeho pracovního úkonu?
- Pohyblivé části strojů (pracovní linky, pily,...)
 - Horké či studené povrchy, materiály
 - Chemické látky (včetně prachu) v ovzduší
 - Nadměrný hluk
 - Vibrace
 - Nekvalitní osvětlení
 - Zvedání či přenášení břemen
 - Jiné...

11) Používáte na pracovišti přidělené OOPP?(ochranné osobní pracovní pomůcky)

- Vždy
- Občas
- Vůbec ne

12) Býváte motivováni k přispívání vlastních nápadů pro zkvalitnění či změny z hlediska BOZP ?

- Ano
- Málo
- Ne

13) Jaká se Vám zdá péče o zaměstnance?

- Dostatečná
- Nedostatečná

14) Máte popřípadě návrhy, které byste chtěli rádi zmínit?
